



Assentament protohistòric del Turó de la Font de la Canya

David Asensio i Vilaró ; Xabier Cela i Espin ; Jordi Morer de Llorens



Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

**MEMÒRIA DE LA CAMPANYA DE L'ANY 2002 REALITZADA A
L'ASSENTAMENT PROTOHISTÒRIC DEL TURÓ DE LA FONT DE LA CANYA
(AVINYONET, ALT PENEDEÀS).**

David ASENSIO i VILARÓ

Xabier CELA i ESPIN

Jordi MORER DE LLORENS

1.- Introducció i antecedents.

Aquesta campanya d'excavació programada en l'assentament protohistòric del Turó de la Font de la Canya (Avinyonet del Penedès, Alt Penedès) s'emmarca en el Projecte del Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia de la Universitat de Barcelona titulat "Economia, producció agrícola i la seva comercialització a la Cossetània durant l'Edat del Ferro (Segles VII-I a.C.)" i dirigit pel Dr. Joan Sanmartí i Grego. Els treballs han tingut lloc durant el mes d'agost del 2001 sota la direcció dels arqueòlegs David Asensio i Vilaró, Xabier Cella i Espin i Jordi Morer de Llorens, segons la resolució dictada pel Director General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya del 16 de juliol del 2002, la qual autoritzava de forma definitiva la intervenció arqueològica en el Turó de la Font de la Canya (Avinyonet del Penedès, Alt Penedès).

La notificació de l'existència del jaciment va ser donada, l'any 1997, per l'estudiant d'arqueologia Xavier Esteve, veí d'Avinyonet del Penedès, al Servei d'Arqueologia de

la Generalitat de Catalunya. Aquesta notificació es va fer fruit d'uns treballs de rebaix mecànic de la zona efectuats pel pagès, per a plantar vinya. Aquests van permetre constatar l'existència d'una gran quantitat d'estructures, caracteritzades per la forta concentració de pedres, cendres, ceràmica i òssos.

Seguidament, entre els dies 30 de març i 9 d'abril de 1998, mitjançant l'arqueòleg Joan Garcia Targa, es van dur a terme treballs de prospecció i excavació orientats a valorar la quantitat d'estructures existents, i la potència estratigràfica mitja. Es va realitzar un planell on s'ubicaren els indicis de les diverses estructures arqueològiques, en un total de 176; i es va realitzar l'excavació d'algunes sitges, alhora que es va detectar i excavar parcialment una estructura de combustió.

El mes d'abril de 1999 es va realitzar una segona intervenció d'urgència en el jaciment, ara dirigida per David Asensio i Vilaró, motivada pel danys efectuats per les intervencions d'excavadors furtius de la zona. En aquesta intervenció es procedí a excavar aquelles estructures afectades per les accions dels furtius, però, a més, es va dur a terme una excavació en extensió en el sector que envoltava el forn detectat l'any anterior, per tal de fer una valoració sobre la densitat real de sitges. A més d'excavar totalment l'esmentada estructura de combustió es van excavar un total de nou estructures del tipus sitja (set al voltant del forn i dues més en altres punts del turó). Finalment, es va elaborar una planta topogràfica del turó, mitjançant l'equip de topògrafs del Departament d'arqueologia: Lluís Sans i Pilar Camps, en la qual s'han situat totes les estructures antigues aparegudes en aquest jaciment, alhora que s'han situat dos eixos principals, en sentit nord (sud i est-oest) per tal de realitzar una quadricula de cara a futures intervencions.

L'any 2000, el jaciment passà a formar part del grup d'intervencions programades subvencionades pel Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, en el marc de l'esmentat projecte de la Universitat de Barcelona. Durant aquella campanya van

estar detectades un total de 18 estructures de les quals 13 han estat excavades i analitzades a nivell paleocarpològic.

Seguidament, l'any 2001 es van detectar i excavar un total de 28 estructures de sitja, fent-se el seu corresponent anàlisi i en els últims dies es va poder constatar l'inici d'unes estructures d'hàbitat que restaven per ser delimitades i interpretades.

En el decurs de la campanya d'enguany s'ha seguit delimitat estructures de sitges i han estat excavades i analitzades a nivell paleocarpològic. Així mateix, s'ha pogut continuar la documentació de tot in seguit d'estructures d'hàbitat a la part oest, continuació de les detectades l'any anterior, que posteriorment descriurem.

2.- Objectius de la campanya i metodologia de treball.

Des de la primera intervenció efectuada per l'equip que signa aquest informe, la planificació de les intervencions arqueològiques en el Turó de la Font de la Canya ha seguit la directriu d'anar ampliant la zona excavable a partir del primer sector obert en extensió durant la primera campanya de 1999. Les estructures aparegudes en ampliar el sector obert s'excaven de forma sistemàtica, sempre seguint la direcció de la zona ampliada. D'aquesta manera es pretèn anar deixant, després de cada intervenció, espais cada vegada més grans, on els treballs arqueològics estiguin totalment acabats. Així, seguint aquesta dinàmica, en un termini de temps raonable, bona part del espai ocupat per les restes protohistòriques quedarà alliberat i a punt per a que les parts afectades, administració i propietari, puguin decidir quin us podrà fer-se d'aquests terrenys.

L'any 1999, l'objectiu prioritari fou l'excavació d'aquelles estructures tipus sitges que havien estat afectades per mans de clandestins i que es trobaven disperses per diferents punts del turó. A banda d'aquesta intervenció de salvament, es va procedir a obrir en extensió un sector, l'anomenada cala 400, al voltant d'una gran estructura tipus forn que aflorava al punt central de la vora nord del turó. És a partir d'aquesta primera zona oberta en extensió (i ja totalment excavada) que l'any 2000, 2001 i 2002 hem procedit aquest a estendre el sector excavable.

Per mitjà d'una màquina retroexcavadora mixta, vam poder obrir gairebé una quarta part de la superfície del turó, la que ocupa l'extrem oest del mateix. En total, s'ha tret el nivell superficial d'una extensió d'uns 400 m² de terreny, aproximadament.

L'extensió manual vers l'oest de l'extensió de la part de l'any 2001 ha permès delimitar un total de 13 estructures de sitja exemptes o tallant-se unes a les altres (en el sector sud), que van ser totes elles excavades. Cal recordar, en aquest sentit, que les estructures es troben, totes elles, escapçades per l'anivellament recent del

terrenys per tal d'adaptar-ho al cultiu de la vinya. Segons explicacions orals de l'operari encarregat dels rebaixos mecànics a què hem fet esment, aquesta punta oest del turó presentava originàriament una cota força més alta que la resta del turó que, de forma natural, feia pendent d'oest a est. Així, aquest fet pot explicar que en l'extrem occidental del turó les sitges hagin estat arrassades pràcticament del tot mentre que a mida que ens atansem vers la meitat est del turó les sitges es conservin millor. De fet, aquest mateix operari va explicar que les terres extretes de la punta occidental van ser abocades en la punta oriental, per tal d'anivellar artificialment l'esmentat pendent natural del turó.

La metodologia emprada ha estat l'habitual en jaciments protohistòrics, amb l'excavació en extensió dels nivells i estructures documentades i emprant el sistema de registre Harris, modificat a partir de les circumstàncies concretes de la pràctica arqueològica en aquest tipus de jaciments. A cada Unitat Estratigràfica identificada i numerada li correspon una fitxa descriptiva amb la informació bàsica de la U.E. A més de la corresponent identificació i numeració d'Unitats Estratigràfiques, hem cregut convenient introduir la utilització del concepte de Fet arqueològic. Aquest és un concepte relativament nou, desenvolupat per l'equip investigador de l'assentament protohistòric de Lattes (Herauld), amb la intenció de facilitar la gestió de les dades en agrupar aquelles estructures homogènies formades per més d'una Unitat Estratigràfica (llars de foc, forats de pal, murs amb fonamentació, etc.). Les sitges són una d'aquestes estructures on la utilització del concepte de Fet arqueològic és molt adient i més tenint en compte les característiques del Turó de la Font de la Canya.

El material gràfic està compostat per plantes generals (E:1/200, 1/100) i de detalls concrets (E:1/20) que ens aporten una visió sincrònica i horitzontal de les fases del jaciment; i, per suposat, el material fotogràfic imprescindible per a la constatació visual dels treballs realitzats, utilitzant per a cada UE fotografies i diapositives. L'objectiu final, des de el punt de vista gràfic, es poder arribar a realitzar plantes de

les diferents fases constructives de l'assentament, de manera que ens permeti conèixer el millor possible la seva evolució funcional i estructural al llarg de tota la seva història.

Pel que fa al registre del material moble exhumat durant el procés d'excavació, s'ha efectuat un inventari de materials de cada unitat estratigràfica de forma individual. El siglatge del material vé encapçalat per les sigles del jaciment T.F.C., any de la campanya 02 i número d'UE. Per a cada UE es complimenta una fitxa d'inventari, que contempla els diferents tipus de materials i les seves classificacions, segons una codificació prèviament establerta, a fi de cobrir les necessitats particulars del jaciment.

Finalment, en tractar-se d'estructures de magatzem tipus sitja, s'ha posat especial èmfasi en les tasques de mostreig, per part de Daniel López, i recollida de dades paleo-econòmiques, sobretot paleocarpològiques, desenvolupades, com és recomanable, sobre el terreny i en paral·lel a l'excavació de les sitges. Aquesta tasca s'ha realitzat sobretot en base a la flotació sistemàtica de les terres de gairebé tots els nivells arqueològics que amortitzen les sitges (amb més o menys intensitat i volum segons els resultats d'un primer mostreig). Altrament també s'ha dut a terme uns primers estudis de fauna duts a terme per Sílvia Valenzuela.

3.- Descripció de les estructures excavades

Com hem comentat en l'apartat anterior, en la zona oberta durant la campanya d'enguany han estat detectades i excavades un total de 13 estructures de sitja, i unes estructures d'hàbitat. Descriurem les diferents estructures i els nivells que les amortitzen, per separat, seguint un ordre aleatori.

-Sitja 52 (SJ-52):

El Retall de la sitja que conforma una estructura de fons pla i parets de tendència cilíndrica.

L'alçada conservada és de 122 cm. i el diàmetre màxim és de 170 cm.

U.E. 1080.- Nivell de terres de color marró clar, solta, barrejada amb moltes pedres de petit i mitja dimensió, aportant força material ceràmic.

U.E.- 1081.- Nivell de terres molt cendroses, que apareix per tot l'espai de la sitja 52. Aporta molt material ceràmic i constructiu.

U.E. 1087.- Nivell de terres de color marró clar, força barrejat amb carbons.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. IV aC.

-Sitja 53 (SJ-53):

El Retall de la sitja que conforma una estructura de fons pla i parets de tendència cilíndrica. Apareix tallada parcialment per la sitja 61.

L'alçada conservada és només de 140 cm. i el diàmetre màxim és de 180 cm.

U.E. 1084.- Nivell de terres de color marró clar, força compactades, farcint en tota la seva potència la sitja 53. Aporta força material ceràmic, tant sols a la part final de la sitja.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. VI aC.

-Sitja 54 (SJ-54):

El Retall de la sitja que conforma una estructura de fons pla i parets de tendència cilíndrica.

L'alçada conservada és de 192 cm. i el diàmetre màxim és de 190 cm.

U.E. 1086.- Nivell de terres de color marró clar, força compactades, farcint en tota la seva potència la sitja 54. Aporta poc material ceràmic. A la part final de la sitja va aparèixer el que sembla una tapadora de pedra calcària.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. III aC.

-Sitja 55 (SJ-55):

El retall de la sitja forma una estructura de secció ovoidal que no presenta el fons pla. L'alçada conservada és de 110 cm. i el diàmetre màxim és de 200 cm.

U.E. 1092.- Nivell de terres de color marró clar, força compactades, farcint en tota la seva potència la sitja 55. Aporta poc material ceràmic.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. VI – V aC.

-Sitja 56 (SJ-56):

El retall de la sitja forma una estructura de secció ovoidal que no presenta el fons pla. Ala part est de la sitja va aparèixer un mur de folre de la paret (1067), obeint segurament a una reparació.

L'alçada conservada és de 262 cm. i el diàmetre màxim és de 180 cm.

U.E. 1090.- Nivell de terres força soltes i heterogènies (verd-negre-marró). Aporta molt material arqueològic.

U.E. 1095.- Nivell de terres de color marró fosc, força barrejat amb carbons i a determinats punts apareixen clapes de terra marró clar (parets caigudes). Aporta força material ceràmic.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. IV aC.

-Sitja 57 (SJ-57):

El retall de la sitja forma una estructura de secció ovoidal que no presenta el fons pla. L'alçada conservada és de 78 cm. i el diàmetre màxim és de 130 cm.

U.E. 1082.- Nivell de terres de color marró clar, força compactades, farcint en tota la seva potència la sitja 57.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. III aC.

-Sitja 58 (SJ-58):

El retall de la sitja forma una estructura de secció ovoidal que no presenta el fons pla. L'alçada conservada és de 114 cm. i el diàmetre màxim és de 142 cm.

U.E. 1083.- Nivell de terres de color marró clar, força compactades, farcint en tota la seva potència la sitja 59. Aporta poc material ceràmic. A la part inicial de la sitja apareix el que seria la tapadora de pedra arenisca.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. III aC.

-Sitja 59 (SJ-59):

El retall de la sitja forma una estructura de secció ovoidal que no presenta el fons pla. L'alçada conservada és de 140 cm. i el diàmetre màxim és de 176 cm.

U.E. 1085.- Nivell de terres de color marró fosc que apareix reomplint tot l'espai i potència de la sitja 59. Aporta força material ceràmic i molt material lític. A la part final va aparèixer la tapadora.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. VI – V aC.

-Sitja 60 (SJ-60):

El Retall de la sitja que conforma una estructura de fons pla i parets de tendència cilíndrica. Apareix tallada parcialment per la sitja 53.

L'alçada conservada és només de 24 cm. i el diàmetre màxim és de 198 cm.

U.E. 1089.- Nivell de terres grisoses que apareix farcint tot l'espai de la sitja 60. Aporta abundant material arqueològic.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. VII aC.

-Sitja 61 (SJ-61):

El Retall de la sitja que conforma una estructura de fons pla i parets de tendència cilíndrica.

L'alçada conservada és de 120 cm. i el diàmetre màxim és de 140 cm.

U.E. 1091.- Nivell de terres de color marró clar, força barrejades amb carbons, farcint en tota la seva potència la sitja 61. Aporta força material ceràmic i lític.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. III aC.

-Sitja 62 (SJ-62):

El retall de la sitja forma una estructura de secció ovoidal que no presenta el fons pla.

L'alçada conservada és de 170 cm. i el diàmetre màxim és de 180 cm.

U.E. 1093.- Nivell de terres de color marró clar, força compactades, farcint en tota la seva potència la sitja 62. Aporta poc material ceràmic.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. III aC.

-Sitja 63 (SJ-63):

El Retall de la sitja que conforma una estructura de fons pla i parets de tendència cilíndrica. Apareix parcialment tallada per les sitges 61 i 62.

L'alçada conservada és només de 20 cm. i el diàmetre màxim és de 145 cm.

U.E. 1094.- Nivell de terres de color marró fosc i consistència solta, que farceix tot l'espai de la sitja 63.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. VII aC.

-Sitja 64 (SJ-64):

Forma una estructura de secció ovoidal que no presenta el fons pla propi de la resta de sitges fins ara excavades en el jaciment. Sota del primer nivell d'amortització de la sitja (U.E. 1098) va semblar que apareixia l'inici del fons pla de l'estructura. Però en el centre mateix del que havia de ser aquest fons pla es va detectar un segon nivell de reompliment (U.E. 1105) que farcia una cubeta de diàmetre inferior i fons còncau. En un primer moment vam pensar que es tractava d'una estructura anterior retallada per una sitja posterior. Però la coincidència massa exacta de la cubeta en el centre de la suposada sitja posterior i la constatació, a partir dels materials arqueològics provinents dels respectius nivells de colmatació, d'una cronologia anàloga, ha fet considerar la possibilitat que aquesta fos la forma originària de la sitja, és a dir, que es tracti d'un únic retall. Cal ressenyar que és una forma més aviat estrambòtica en el context del coneixement actual sobre aquests tipus d'estructures a l'àrea catalana, però també cal tenir en compte, que ja en el decurs de la campanya de 2000 va aparèixer la sitja 9 que té la mateixa morfologia. Apareix parcialment tallada per la sitja 61.

L'alçada conservada és de 130 cm. i el diàmetre màxim és de 178 cm.

U.E. 1098.- Nivell de terres de color marró mig, força compactat que apareix farcint la sitja 64, aportant poc material arqueològic i cobrint 1105.

U.E. 1105.- Nivell de terres de color marró clar, força arenoses, aportant poc material arqueològic. Apareix farcint la part final de la sitja 64, la cubeta final del fons de la sitja.

Cronologia d'amortització de l'estructura: S. III aC.

- Estructures d'habitació:

En el decurs de la intervenció de l'any 2001, els últims dies de campanya, a la part occidental de la zona destapada, va aparèixer, com a novetat en el jaciment, unes estructures de mur de pedra que semblen delimitar part del recinte d'una zona d'hàbitat. És per això que en el decurs de la intervenció d'enguany es va decidir destapar l'estrat superficial vers aquesta espai, per tal de delimitat aquesta zona d'hàbitat el màxim possible. S'ha pogut destapar, ara per ara, una zona d'hàbitat o estructures de mur en una superfície aproximada d'uns 24 m². En principi cal destacar la presència de dos murs principals (1066 – 1073; i 1077) o més gruixuts, als quals sembla se li adossarien un seguit de recintes delimitats per murs transversals com ara 1074, 1075, 1069, 1078,1079. De tota manera d'aquest sector tant sols hem excavat un recinte (recinte 1), conformat pels murs 1077, 1078, 1079 i 1076, per tal de poder oferir una primera aproximació cronològica a aquesta zona d'estructures.

Tanmateix, considerem que encara és massa d'hora per a poder valorar la correcta distribució que tindria aquesta zona. En aquest sentit cal destacar el caràcter arrasat de les restes aparegudes, i per altre banda el fet que segurament deuen respondre a diferents fases cronològiques, i com és obvi fins que no procedim a l'excavació estratigràfica no podem desentrenar la disposició dels diferents murs.

Pel que fa a l'excavació del recinte 1, el primer que cal destacar és que no vam poder exhaurir l'estratigrafia d'aquest sector fins al terreny natural, doncs en aquest sector la potència arqueològica ronda els 2 metres d'alçada. Un cop extret el superficial i delimitat l'espai del recinte per els murs 1076, 1077, 1078 i 1079, va aparèixer un primer nivell que interpretem com l'amortització del recinte, datat, en principi a finals del segle III aC. (UE: 1088). Aquest consistia en un nivell de terres força compactades de color marró fosc, força tacat per calç, aportant poc material arqueològic i poca potència estratigràfica. 1088 apareixia cobrint un nivell de pavimentació (UE 1097).

Aquest paviment (1097), consistia en una superfície plana força compactada, agafant tonalitats de color gris clar, aportant poques ceràmiques esclafades en disposició plana, apareixent per tot l'espai del recinte 1. 1097 apareix associat a la llar de foc 1096. Es tracta d'una llar típica en el món iber d'aquesta zona, de planta quadrangular (80 per 90 cm.), feta amb una revora de calç (UE: 1102, amb una sola o major combustió a la part central (UE: 1099) del quadrat. Presenta una preparació (UE: 1100) de petit còdols o graveta i alguns fragments molt esmicolats de ceràmica, essent més rubrefactada a la part central.

Sota la fase de pavimentació (1097), el primer que es va documentar foren la rasa (UE: 1104) de fonamentació dels murs perimetrals del recinte. Consistia en un retall en paral·lel als murs, essent més evident en el cas del mur 1079, amb una amplada d'uns 4 – 6 cms. Aquest retall tallava 1103, aquest estrat arqueològic presenta una gran potència, essent un nivell de terres força heterogènies de color marró, barrejades amb pedres de petita dimensió, aportant una consistència força compacte. Aquest estrat apareix ja per sota de les estructures de mur fins ara esmentades i cobreix altre estratigrafia, d'una època anterior que encara resta per a excavar.

És evident que ens trobem, ara per ara, amb molt poques dades d'aquesta zona d'hàbitat del turó de la font de la Canya. Tot amb tot cal destacar l'adscripció antiga d'aquestes estructures, coetànies al camp de sitges que hi ha al turó. Tanmateix, com és lògic, per a la interpretació d'aquestes estructures cal remetre'ns a la futura campanya del 2003, on extendrem l'excavació d'aquest sector i excavarem part dels recintes en funció de les disponibilitats econòmiques amb que podrem contar.

4.- Anàlisi preliminar dels materials arqueològics.

Els materials arqueològics que proporcionen els nivells dels rebliments de les sitges del Turó de la Font de la Canya són en conjunt abundosos, tot i que l'evidència és molt desigual segons cadascuna de les estructures. La seva importància rau, com sempre passa en aquest tipus d'estructures, en la seva condició de conjunts tancats; fet que els dóna les millors perspectives de cara a estudis de tipus ceramicològic, tant a nivell tipològic com a nivell quantitatiu. Tanmateix, cal esmentar que la major part dels materials extrets durant la campanya d'enguany, encara resten de ser estudiats més exhaustivament.

Sigui com sigui, ara és un moment molt prematur per avançar resultats en aquest sentit, de manera que les consideracions que farem es centraran en les qüestions de cronologia. Així, a partir dels conjunts ceràmics, es poden distingir, *grosso modo*, quatre agrupacions d'estructures.

Les estructures més antigues es daten, clarament, de Primera Edat del Ferro, dins del segle VII a. C., amb els característics conjunts ceràmics conformats per un gran predomini de ceràmiques indígenes a mà i una petita proporció de ceràmica a torn, tota ella importada. La ceràmica a mà presenta les formes i les decoracions típiques d'aquest període, bo i destacar l'absència gairebé total de ceràmiques acanalades, fet que fa pensar en un moment molt avançat dins de la Primera Edat del Ferro, és a dir, cap a finals del segle VII a. C. La ceràmica importada està composta, gairebé de forma exclusiva, per àmfores fenícies occidentals.

Un segon grup el formen aquells conjunts ceràmics formats per un predomini pràcticament total de ceràmiques ibèriques, amb les formes i les decoracions pròpies de la fàcies ibèrica antiga, ben conegudes a la zona. En aquests nivells les ceràmiques importades hi són absents, amb l'excepció d'alguns fragments informes

d'àmfora fenícia occidental que, aparentment, tindrien un caràcter residual. Aquest fet, fa pensar en un moment antic dins del període ibèric antic, és a dir, d'una datació preferentment dins del segle VI a. C.

El tercer grup d'estructures es situa amb claredat dins del segle IV a. C. per la constant aparició de les importacions que constitueixen el fòssil director propi d'aquest moment, com és la ceràmica àtica de vernís negre, en concret, amb aquelles formes clàssiques de l'esmentat segle IV a. C. En aquests conjunts ceràmics tornen a aparèixer les evidències d'àmfora importada, en especial exemplars d'àmfora púnico-ebusitana del tipus propi d'aquest moment (PE-14).

Finalment, l'aparició d'algun fragment de ceràmica Campaniana A, junt amb ceràmiques ibèriques pintades típiques del moment en les darreries del segle III a. C. o principis de la centúria següent.

Un darrer grup seria el conformat per aquelles estructures que han proporcionat tan poc material arqueològic que cal considerar-les com a sitges de datació no precisable.

5.- Anàlisi paleocarpològic

La disciplina coneguda com arqueobotànica s'ocupa de l'estudi de les cultures humanes del passat a partir de llur interacció amb el món vegetal. La paleocarpologia, objecte d'aquest estudi, es centra en l'anàlisi de les llavors i fruits carbonitzats o mineralitzats, i llur relació amb el context arqueològic.

Cal recordar que l'activitat econòmica principal de les comunitats humanes del Mediterrani durant molts segles ha estat l'agricultura i la ramaderia, un dels temes essencials per poder caracteritzar les societats antigues i llurs relacions econòmiques.

Durant les campanyes arqueològiques dutes a terme al jaciment protohistòric del Turó de la Font de la Canya s'ha efectuat una recollida metodològica i sistemàtica de mostres de sediment per tal de recuperar restes relacionades amb el paleoambient, tal com restes arqueobotàniques o arqueofaunístiques. La recollida s'ha dirigit a les estructures tipus sitja susceptibles de contenir restes de matèria orgànica carbonitzades o faunístiques. Per tal de realitzar un bon mostreig s'ha realitzat un test a cada sitja de 20 litres de sediment per tal d'avaluar-ne la riquesa, seguidament, i en funció de les restes aparegudes, s'ha continuat o anul·lat el mostreig.

Per al tractament de les mostres s'ha fet servir dos sistemes. Per una banda el sistema de garbellat amb aigua en columna de garbells, que es considera el més adient per a mostres de poc volum. Pel que respecta a la resta de les mostres, el seu tractament s'ha realitzat mitjançant el sistema de la màquina de flotació de la empresa *ROCS - Recerca i difusió de la cultura ibèrica* - que és el sistema més adient per a mostres de gran volum.

Per tal de recuperar les restes els garbells utilitzats són de diverses mides de llum de malla:

5 mm, on queden atrapades les restes de gran tamany com alguns fruits, pinyols, carbons, ceràmica, fauna, etc.;

1 mm, es recuperen les restes entre 1 i 4 mm, bàsicament restes de cereals, lleguminoses i microcarbons;

0'5 mm, on es concentren les restes d'entre 0'5 i 1 mm, que pertanyen normalment a llavors de plantes adventícies i ruderals.

Les mostres testades es van tractar seguint el mètode de rentat amb aigua mitjançant una columna de garbells, que és el sistema més adient per a mostres de petit volum i per avaluar la riquesa de la mostra perquè hi queden atrapades tot tipus de restes. La columna de garbells està formada per tres garbells decreixents de 5, 1 i 0,5 mm.

Amb el sistema de rentat per màquina de flotació s'han tractat les mostres de gran volum i les adreçades a recuperar restes carbonitzades. Aquesta està formada per una cuba on es barreja aigua i aire amb l'ajuda d'un compressor elèctric. A l'interior hi ha un garbell de 4 mm, on es recuperen les restes que no suren. A l'exterior es diposita una columna de garbells com els utilitzats al test, on es recuperen les restes carbonitzades de diferents tamany. En alguns casos s'ha recollit el residu de l'interior de la màquina de flotació utilitzant un garbell d'1 mm. L'objectiu d'aquesta darrera recollida va dirigida a aquelles restes carbonitzades, com algunes lleguminoses, que de vegades no suren a causa de la seva pròpia composició. També ha servit per valorar el nombre de restes que es perdien amb la màquina de flotació i obtenir dades relacionades amb la metodologia. Aquests resultats seran tractats detingudament en futurs treballs.

Les restes de llavors i fruits recuperades han estat determinades amb un microscopi estereoscopi de la Universitat de Barcelona i, un altre, de l'empresa *ROCS S. C. P. -Recerca i difusió de la cultura ibèrica-* (amb augments de 4 a 40) seguint dos criteris; el morfològic i el biomètric. El primer consisteix en l'examen del conjunt de caràcters morfològics que són característics de cada espècie, comparant-los amb exemplars moderns. Per als criteris de comparació morfològica s'han utilitzat diversos atlas de determinació, així com diversos articles especialitzats (RENFREW 1973; MONTÉGUT 1971; JACQUAT 1988; KNÖZER 1970) i les col·leccions de

referència botàniques de l'autor i del Grup d'Investigació Prehistòrica de la Universitat de Lleida. En alguns casos no ha estat possible determinar amb èxit algunes restes a causa del seu mal estat de conservació.

Els criteris biomètrics s'utilitzen principalment en relació a tres variables: la llargada, l'amplada i el gruix. A partir d'aquestes mides es confeccionen uns índexs que ens informen de les característiques de la llavor o del fruit: llargada/amplada (ll/a), que reflecteix el grau d'allargament o d'arrodoniment dels exemplars i gruix/amplada (g/a), que ens informa sobre si són més plans o més gruixuts. En algunes espècies, com és el cas del raïm, s'utilitzen també altres variables que seran descrites en el seu moment.

En arqueobotànica la unitat bàsica d'identificació és el tàxon. S'entén com a tàxon totes les restes en què s'ha arribat a la identificació del gènere o de l'espècie, ja sigui "cf." o "-tipus". Per exemple, són tàxons *Lens culinaris* (gènere + espècie) o *Bifora* sp. (gènere), en canvi no ho és *Apiaceae* (família), però sí ho seria des d'un punt de vista d'una classificació botànica. Hi ha estudis recents que tracten àmpliament aquestes qüestions (ALONSO, 1999; BUXÓ, 1990 1997).

5.1.- Evolució de l'agricultura durant les diferents fases.

A continuació es fa una breu explicació de les plantes més importants documentades al Turó de la Font de la Canya i de la seva evolució durant les diferents fases. Per a la comparació dels resultats s'han de tenir present diferents qüestions com el nombre de sitges estudiades i el volum de sediment analitzat per a cada cronologia. Aquest fet pot desvirtuar la lectura de les diferents plantes a cada fase, però en tot cas són dades significatives donada la repetició sistemàtica dels conreus més importants i reflecteix, en certa manera, la importància de l'agricultura a cada fase. També s'han de tenir presents altres aspectes com els de tipus tafonòmic. Efectivament, les sitges del primer Ferro són les més riques en restes, en part, pel contingut homogeni que formen els conjunts tancats d'aquestes sitges. Estan formats majoritàriament per restes d'elements de caràcter constructiu d'habitats abocats al

seu interior, tal vegada estructures domèstiques que han sofert processos de combustió ja sigui de forma intencionada o accidental. En aquest sentit cal dir que durant el decurs de campanyes d'excavacions posteriors han aparegut a l'interior de les sitges de la primera edat del ferro centenars de milers de llavors carbonitzades, bàsicament de cereals, fet que ens porta a plantejar a nivell d'hipòtesis l'abocament d'un graner cremat a l'interior d'aquestes.

Del conjunt de restes recuperades en aquest primer estudi un 64 % formen part de les plantes cultivades i un 30 % a les plantes silvestres. També un 6 % pertany a restes de fragments i llavors indeterminades, encara que un percentatge important estan representats pel fong *Cenococcum*.

5.1.1.- Els cereals.

Aquests vegetals conformen la pedra angular de l'agricultura i la dieta protohistòrica dels habitants del Turó de la Font de la Canya, amb un 90 % de les restes cultivades. Són les plantes amb més presència durant totes les fases, tant a nivell de freqüències com a nivell quantitatiu. La seva importància és una constant a tots els jaciments estudiats carpològicament a Catalunya i a la resta de la Península Ibèrica, i també des del neolític fins als nostres dies (ALONSO 1999, 2000).

Les espècies documentades al Turó de la Font de la Canya són l'ordi vestit (*Hordeum vulgare*), l'ordi nu (*Hordeum vulgare* var. *nudum*), el blat nu (comú/dur) (*Triticum aestivum/durum*), el blat nu de tipus compacte (*Triticum aestivum/durum* tipus *compactum*), la pisana o espelta bessona (*Triticum dicoccum*), possiblement l'espelta petita (*Triticum monococcum*), el panís o mill italià (*Setaria itàlica*) i el mill (*Panicum miliaceum*).

Els cereals més importants documentats són els blats i els ordis. Les llavors de cereals presenten alts continguts calòrics i el seu cultiu és relativament poc costós si el comparem amb altres espècies com les lleguminoses o els fruiters. A més, són espècies que tenen un cicle vital curt però a la vegada presenten unes produccions molt elevades (ALONSO 1999).

L'ordi vestit és el cereal més important al llarg de les diferents fases del Turó de la Font de la Canya, amb certa diferència respecte el segon cereal més important, el blat nu. És l'espècie que apareix amb més freqüència, l'única present sistemàticament a totes les sitges i que presenta el major nombre de restes a nivell quantitatiu, encara que si a la fase de l'ibèric ple es sumen les restes del blat nu i del blat nu de tipus compacte superen a les d'ordi vestit. L'èxit d'aquest cereal s'explica per la seva rusticitat, ja que s'adapta bé a diferents tipus de sòl i al clima mediterrani. La sembra de l'ordi vestit és duu a terme a la tardor, encara que també es pot conrear com a cereal de primavera.

El seu cultiu, juntament amb el de l'ordi nu, és ben conegut des del neolític i durant l'edat del bronze pren especial rellevància en detriment de l'ordi nu (BUXÓ 1997; BUXÓ et alii 1997; ALONSO 1999). En efecte, d'aquesta darrera espècie només se n'ha recuperat un individu fet que demostra el seu caràcter residual. Durant la primera edat del ferro l'ordi vestit està documentat al jaciment de Barranc de Gàfols (Ginestar, Baix Ebre) (CUBERO 1998), a Sant Martí d'Empúries (L'Escala, Alt Empordà) (BUXÓ 1999), Can Roqueta (Sabadell, Vallès Occidental) (ROVIRA-BUXÓ 1999), Bòbila Madurell (Sant Quirze del Vallès, Barcelona) (BUXÓ 1999), a les Sitges de la UAB (ALONSO 1998). A la fase de l'ibèric antic es coneix a l'Illa d'en Reixac (Ullastret, Baix Empordà) (BUXÓ 1997). A partir de l'ibèric ple es documenta a diferents jaciments, com és el cas del Fondo del Roig (Cunit, Baix Penedès), a les Guàrdies (El Vendrell, Baix Penedès) (ECHAVE-JUAN TRESSERRAS 1997a, 1997b), Alorda Park (BUXÓ-CANAL 1998), Arxiu Històric (Sitges) i al Vilar de Met (Vilanova del Camí, Anoia) (CUBERO, 1998), a Sant Jaume/Mas d'en Serrà (Alcanar, Montsià) (LÓPEZ en procés d'estudi), a L'Illa d'en Reixac (Ullastret, Baix Empordà) (BUXÓ 1997), Mas Castellar (Pontós, Alt Empordà) (CANAL 2000).

El blat nu és el segon cereal millor representat i, juntament amb l'ordi vestit, representen els cereals més importants de l'agricultura protohistòrica (ALONSO 2000). La seva presència és costant a les diferents fases però apareix en poques quantitats durant l'ibèric antic, encara que aquest fet és generalitzat tant en cereals com altres tipus de cultius durant aquesta fase intermitja. Està documentat a

Catalunya des del Neolític a La Draga (Banyoles, Pla de l'Estany) i a les mines de Can Tintorer (Gavà, Barcelona) (BUXÓ, 1997). Durant la primera edat del Ferro apareix a la fortalesa de Vilars (Arbeca, Les Garrigues), l'Illa d'en Reixac, Sant Martí d'Empúries, la Bòbila Madurell (Sant Quirze del Vallès, Barcelona) (BUXÓ 1997) i a les Sitges de la UAB (ALONSO 1998). A partir de la segona edat del ferro apareix a la majoria de jaciments estudiats arqueobotànicament. Es documenta a l'ibèric antic a la Neàpolis d'Empúries i a l'Illa d'en Reixac (BUXÓ 1997). S'ha identificat durant l'ibèric ple la fortalesa de Vilars (Arbeca, Les Garrigues), al Castellot de la Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre) (LÓPEZ 2003 inèdit), Les Guàrdies (El Vendrell, Baix Penedès), on és el cereal millor representat i al Fondo del Roig (Cunit, Baix Penedès) (ECHAVE-JUAN TRESSERRAS 1997a, 1997b).

El blat nu de tipus compacte té poca presència durant la primera edat del ferro i l'ibèric antic, per passar a ser el cereal millor representat durant l'ibèric ple a partir de les restes recuperades fins al moment en aquesta fase. N'obstant, es creu que aquesta presència pot ser fruit d'una concentració de llavors perquè totes les restes pertanyen a una mateixa sitja. També s'ha de tenir present que el blat nu de tipus compacte és una hibridació del blat nu (BUXÓ 1997) i per tant es pot valorar en conjunt tal com es veu reflectit a la majoria de treballs d'aquesta temàtica. En aquest sentit, hi ha autors que suggereixen que es tracten de formen més petites i arrodonides que es presenten barrejades amb els exemplars de blat nu (PEREZ-BUXÓ 1995).

La pisana o espelta bessona manté la seva importància en el conjunt de cereals durant totes les fases. La pisana és un blat vestit i té un paper rellevant durant la primera edat del ferro i l'ibèric ple, en canvi durant l'ibèric antic manté la tònica general d'aquesta fase i només és representada per un individu. Aquest cereal habitualment es presenta de manera secundària per darrera del blat nu a la majoria de jaciments protohistòrics, però és sens dubte el tercer cereal millor representat en el conjunt de jaciments protohistòrics catalans (ALONSO, 2000). Al jaciment de Vilar de Met (Vilanova del Camí) resulta ser el cereal amb més presència, però s'atribueix a una concentració de llavors (CUBERO 1998). De la pisana s'han pogut recuperar

restes de batuda, com bases d'espiguetes. La presència d'aquestes restes atribuïbles a la pisana són freqüents en el registre arqueobotànic.

La pisana es documenta en jaciments com les Sitges de la UAB (ALONSO 1998), a Sant Jaume/Mas d'en Serrà (Alcanar, Montsià) (LÓPEZ en procés d'estudi), al Castellot de la Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre) (LÓPEZ 2003 inèdit), a l'Illa d'en Reixac (BUXÓ 1997), a Can Roqueta (ROVIRA-BUXÓ 1999) i a la Bòbila Madurell (BUXÓ 1997), entre d'altres. També és present en jaciments de la zona cossetana com l'Arxiu Històric (Sitges), la Moleta del Remei (Alcanar, Montsià) (CUBERO, 1998) i a les Guàrdies (El Vendrell, Baix Penedès) (ECHAVE-JUAN TRESSERRAS 1997a, 1997b).

Cal dir que només una resta ha estat determinada com a possible espelta petita (*Triticum cf. monococcum*) a la fase del primer Ferro, a l'igual que la resta recuperada d'ordi nu (*Hordeum vulgare var. nudum*). El seus cultius durant la protohistòria del nord-est peninsular semblen tenir un caràcter residual, com ho demostra la seva representació, que està per sota dels mills (ALONSO 2000).

Els cereals de primavera, i no d'hivern com els anteriors, estan representats per panís i el mill i es tracten de cereals clarament secundaris. Al Turó de la Font de la Canya es troben ben representats durant totes les fases, especialment el panís durant l'ibèric ple. La seva adopció més tardana respecte als cultius anteriors s'ha posat de manifest en diferents treballs i actualment hom observa una expansió del seu cultiu en tot l'arc del Mediterrani occidental durant els segles VII i VI a. n. e. (ALONSO 1999; BUXÓ 1997). Estudis recents demostren la seva presència en jaciments del bronze mig, com és el cas del jaciment de Cova Punta Farisa (Fraga, Osca) (ALONSO-BUXÓ 1995), però tot sembla indicar que el seu desenvolupament a gran escala té lloc duran el primer Ferro. Es troba documentat a diferents jaciments de la primera edat del Ferro com l'Illa d'en Reixac i Puig de Sant Andreu (BUXÓ 1997) o Mas Castellar (Pontós, Alt Empordà) (CANAL 2000), Vinarragell (Borriana, La Plana Baixa) (PEREZ-BUXÓ 1995) o a la fortalesa de Vilars (Arbeca, Les Garrigues) (ALONSO 1999). Durant l'ibèric és present a la gran majoria de jaciments esmentats.

Finalment, per acabar l'apartat dels cereals s'ha de mencionar el cas del gènere *Avena*. El poc nombre de restes recuperades i els problemes que planteja la seva identificació ens ha decantat a considerar-les com a silvestres. Només s'han recuperat sis exemplars a la primera edat del ferro i un a l'ibèric ple. A l'igual que els mills és un cereal de primavera i la seva domesticació és més tardana. El seu cultiu es considera secundari i alguns autors l'han relacionat amb productes de farratge destinats al consum d'èquids domèstics, especialment el cavall (MARINVAL-RUAS 1991). Malgrat tot ha estat possible identificar exemplars de la varietat cultivada a l'ibèric antic en jaciments com el Puig de Sant Andreu (Ullastret) (BUXÓ 1997) o en el Mas Castellar (Pontós, Alt Empordà) (CANAL 2000) i durant l'ibèric ple al jaciment del Tossal de les Tenalles (Sidamon, Pla d'Urgell) (ALONSO 1992).

5.1.2.- Les lleguminoses.

Les lleguminoses tenen un paper molt important en el món de l'agricultura perquè el seu cultiu ajuda a mantenir la fertilitat del sòl nitrificant-lo, gràcies a un bacteri de les arrels, anomenat *Rhizobium*. També són molt importants per a l'alimentació de les comunitats humanes perquè les lleguminoses són riques en proteïnes i ajuden a equilibrar la dieta, arribant a substituir la carn quan aquesta escasseja (ZOHARY-HOPF 1993; ALONSO 1999).

Les espècies documentades al Turó de la Font de la Canya són la lletia (*Lens culinaris*), la guixa (*Lathyrus sativus*) i la veça (*Vicia cf. sativa*). Suposen un 6 % del total de plantes cultivades.

Sens dubte, la lletia és la lleguminosa millor representada en totes les fases tant a nivell de freqüència com a nivell quantitatiu. És significatiu que sigui, juntament amb el blat nu, el tàxon que apareix a totes les sitges de l'ibèric antic, especialment si tenim en comte el poc nombre de restes que apareix en aquesta fase. Segons les dades que disposem, durant la primera edat del ferro supera en nombre d'individus als cereals considerats secundaris, com els mills. Durant l'ibèric antic supera a tots els cereals exceptuant l'ordi vestit i durant l'ibèric ple és el tàxon millor documentat.

El seu èxit s'explica per la seva bona adaptació a diversos sòls i climes. Es pot plantar tant a la primavera com a la tardor i té un cicle vegetatiu curt de tres o quatre mesos (ALONSO 1999). La lletia està ben documentada durant l'edat del ferro a Vilars (Arbeca, Les Garrigues), a Margalef (Torregrossa, Pla d'Urgell) (ALONSO 1999), a la Moleta del Remei (Alcanar, Montsià) (CUBERO 1998), a les Sitges de la UAB (ALONSO-BUXÓ 1991) i a Sant Jaume/Mas d'en Serrà (Alcanar, Montsià) (LÓPEZ en procés d'estudi), entre d'altres.

Les altres lleguminoses tenen una presència testimonial. En diferents ocasions s'ha tractat el problema tafonòmic que plantegen les lleguminoses, ja que el seu tractament agrícola i culinari és més diferent que en altres cultius, com és el cas dels cereals (ALONSO 1999). Segons les evidències que proporcionen aquests resultats preliminars sembla que no afecten gaire a la lletia però sí a d'altres lleguminoses. La segona planta millor documentada és la guixa (*Lathyrus sativus*), amb quatre mencions al primer ferro i a l'ibèric antic. La guixa és de cocció difícil i un monoconsum d'aquesta pot produir el latirisme, que es tracta d'una intoxicació que afecta a les extremitats superiors i inferiors (BUXÓ 1997). La guixa es documenta a partir de l'edat del ferro a l'illa d'en Reixac (BUXÓ 1997), a Sant Jaume/Mas d'en Serrà (Alcanar, Montsià) (LÓPEZ en procés d'estudi). D'aquest mateix gènere s'ha documentat un possible exemplar de guixó (*Lathyrus cf. cicera*) que es tracta d'una planta arvense que apareix en cultius de secà, fruiterars i cereals i que com ja s'ha dit anteriorment, ha estat englobada dins les plantes silvestres.

Finalment, cal mencionar la troballa d'un exemplar atribuïble a la veça (*Vicia cf. sativa*), encara que el seu caràcter cultivat, segons alguns autors, no es pot atribuir fins l'època romana (ZOHARY-HOPF, 1993). La veça s'adapta bé a diferents tipus de sòl i actualment s'utilitza, generalment, per a nitrificar el sòl abans de sembrar cereals (CUBERO 1998).

5.1.3.- Els fruïters.

D'entre els fruits recuperats al Turó de la Font de la Canya representen un 3 % del total de plantes cultivades. D'aquests només al raïm se li pot atribuir el seu caràcter cultivat, amb tot el debat que això comporta. La resta de fruits recuperats han estat classificats com a silvestres i formarien part del registre de plantes recol·lectades, activitat duta a terme durant milers d'anys abans de la domesticació de les plantes. Els fruits recol·lectats que ha estat possible documentar són: la móra (*Rubus fruticosus/idaeus*), la figa (*Ficus carica*) i la gla (*Quercus* sp.).

El raïm és amb tota claredat el fruit més important que es registra a nivell paleocarpològic durant l'època ibèrica. En dades generals supera en freqüència a qualsevol lleguminosa i cereal, exceptuant el blat nu i l'ordi vestit (ALONSO 2000). La introducció del seu cultiu en les societats indígenes peninsulars és clau per les conseqüències que comporta. A nivell agrícola representa un canvi respecte a una agricultura anterior basada principalment en el cultiu de cereals i lleguminoses. A nivell social és clau per entendre el desenvolupament de la cultura ibèrica i els contactes amb cultures forànies, formant part d'uns béns de prestigi que les aristocràcies i/o elits socials utilitzaren com a símbol de diferenciació i com a element de captació de capital, entre d'altres aspectes.

Una de les troballes més importants documentades al Turó de la Font de la Canya és, justament, l'aparició de restes de raïm, amb un total de 102 restes. Aquests fruits s'han recuperat a totes les fases, encara que destaca per sobre les altres la primera edat del ferro, on s'han recuperat un total de 97 pinyols de raïm, dos d'ells en estat mineralitzat, i 65 fragments. Durant aquesta fase és el fruit millor documentat i representa el setè tàxon més ben documentat. Durant l'ibèric antic la seva presència és testimonial, però cal tenir present que tot i el poc nombre de restes recuperades en aquesta fase el raïm hi és present, encara que només amb un exemplar. A la fase de l'ibèric ple el raïm és documentat amb quatre exemplars, un d'ells en estat mineralitzat.

El caràcter indígena de la vinya o llambrusca és ben conegut durant el neolític i l'edat del bronze (ALONSO 1999, 2000; BUXÓ 1995, 1999). Diferents estudis paleocarpològics constaten la presència de llavors de la varietat silvestre i es troba

documentada en jaciments prehistòrics de la costa catalana com la Draga (Banyoles, Pla de l'Estany), la Bòbila Madurell (Sant Quirze del Vallès, Vallès Occidental) (BUXÓ 1997), Can Tintorer (BUXÓ et alii 1991). Durant l'edat del ferro es present a Barranc de Gàfols (Ginestar, Baix Ebre) (CUBERO, 1988), el Torrelló (Almassora, Castelló) (CUBERO 1993) o la Moleta del Remei (Alcanar, Montsià) (CUBERO 1998).

En relació als inicis de la vitivinicultura a la península Ibèrica, actualment es plantegen dues hipòtesis sobre la seva introducció, sempre lligades als contactes entre indígenes i pobles foranis, grecs i fenicis. Una d'elles proposa que els introductors són els grecs foceus, pel nord de la península Ibèrica, a partir de les seves colònies de Massalia i Empúries; l'altra que són els fenicis, pel sud i la costa llevantina de la península, a partir de les seves factories del sud peninsular.

Aquestes dues visions estan avalades per la documentació paleocarpològica. Les evidències més antigues de la península Ibèrica ens acosten cap al sud peninsular i es documenten en jaciments fenicis com el Cerro del Villar (Màlaga) (CATALÀ en BUXÓ 1997) i en d'altres on la influència fenícia és importantíssima, com és el cas del Castillo de Doña Blanca (CHAMORRO 1991) o l'Alt de Benimaquia (Dènia, Alacant) (BELLARD-GUERÍN 1995, 1999), aquest últim amb clares evidències vinculades a la vitivinicultura. En canvi, les evidències més antigues de raïms cultivats pel nord es troben al jaciment de Sant Martí d'Empúries (L'Escala, Alt Empordà) (BUXÓ 1999) en nivells del segle VII i a l'illa d'en Reixac (Ullastret) (BUXÓ 1997).

Tot i que aquesta qüestió ha format part de molts debats, encara no tenim els indicis clars per afirmar quina de les dues hipòtesis s'apropa més a la realitat, o bé si són totes dues. En tot cas, l'evidència que proporciona el Turó de la Font de la Canya sembla que es decanta per la hipòtesis d'introducció pel sud, perquè el context on han aparegut aquestes llavors és clarament d'influència fenícia. També semblen evidenciar-ho les recents troballes de llavors de raïm en jaciments clarament amb influència fenícia, com és el cas de Sant Jaume/Mas d'en Serrà (Alcanar, Montsià), encara que es troben en procés d'estudi. Finalment ens hem de remetre a la recerca

arqueològica dels pròxims anys per a disposar de més dades sobre aquesta qüestió cabdal en aquest moment històric i només podem dir que el debat està obert.

Pel que fa a la resta de fruits documentats amb caràcter de recol·lecció destaca la presència de la figuera. Durant la fase del primer ferro trobem sis llavors, durant l'ibèric antic cap i durant l'ibèric ple un total de cinquanta-set. El conjunt de restes ens informen sobre el consum i recol·lecció d'aquest fruit. Es documenta al Puig de la Misericòrdia (Vinaròs) (CUBERO 1994) i a l'Illa d'en Reixac (CASTRO-HOPF 1982 en BUXÓ 1997) i també a Alorda Park (BUXÓ-CANAL 1998). El seu fruit es consumeix de múltiples formes: fresc, sec, en conserva, etc. (ALONSO 1999).

No tenim tantes dades respecte la móra, amb només quatre llavors en totes les fases. La seva presència demostra que és un fruit consumit pels habitants del Turó de la Font de la Canya. Les móres es troben documentades a jaciments com l'Illa d'en Reixac (BUXÓ 1997) o a les Sitges de la UAB (ALONSO 1998). Es tracta d'un fruit molt freqüent en el paisatge vegetal i la seva recol·lecció és fàcil (ALONSO 1999).

Finalment s'ha recuperat un sol fragment de gla a la fase del primer ferro. Tot i que és testimonial, durant les diferents excavacions al Turó de la Font de la Canya ha estat documentada en altres sitges de la mateixa cronologia i en futurs treballs es donaran més dades sobre la seva recol·lecció i ús alimentari d'aquest fruit.

5.1.4.- Les plantes silvestres.

La major part de les restes recuperades pertanyen a la vegetació arvensa i ruderal. L'arvensa és aquella que viu en els camps de conreu i està integrada per espècies comunament dites "males herbes", anomenades també plantes adventícies. Aquestes tenen una gran importància econòmica perquè envaeixen l'espai de les espècies cultivades i al mateix temps absorbeixen aigua i nutrients fent minvar la collita. Tant és així que la lluita entre agricultors i males herbes ha esdevingut una tasca diària en l'agricultura durant mols anys i ho segueix sent en l'actualitat.

La vegetació ruderal és aquella que prospera en indrets influïts per l'home, on l'acumulació de deixalles i aigües residuals proporciona al sòl molts minerals. La majoria són plantes herbàcies anuals que no necessiten preocupar-se per la dispersió de les llavors, perquè moltes vegades no arriben a produir pel mal tracte que reben en ser trepitjades o fetes malbé. Són comunes a les vores dels camins, als camps abandonats, als femers, etc.

Al Turó de la Font de la Canya s'ha recuperat un ampli ventall de plantes silvestres que representen un total del 30% de les plantes recuperades. Cal destacar aquelles amb una relació directa amb el cultiu de cereals i que són de caràcter arvense, com és el cas del jull i del raigràs que són les més freqüents dins del conjunt de les fases. La primera és una planta associada a cereals d'hivern i la segona creix en pastures i és una mala herba relacionada amb cultius de secà.

Altres males herbes pròpies de cultius de cereals són el blet blanc, la berbena, el morró, el peu de gall, la centaurea, el passacamins, el salat, la paradella, el fajol bord, la silene, l'herba berruguera; moltes de les quals poden tenir aptituds de caràcter arvense o ruderal. Altres com l'ortiga tenen un caràcter pròpiament ruderal. Les plantes silvestres no ha estat abordades a fons i en propers estudis es tractaran detalladament.

6.- Consideracions finals.

Aquesta campanya de l'any 2002 ha permès complir un dels objectius bàsics, exposats més amunt, com és el d'esgotar l'excavació d'un nou sector del terreny ocupat per les restes arqueològiques. Així mateix, també s'ha pogut continuar la delimitació de la zona d'hàbitat, observant-se que aquesta s'exten vers el sud i l'oest, prenent més importància de la que inicialment li donàvem. Per altra banda s'ha fet un avenç estratigràfic en un recinte perfectament delimitat.

Des del punt de vista de la recerca del jaciment, aquesta campanya ha comportat un avenç de consideració per dues raons fonamentals. En primer lloc, hi ha el fet d'haver documentat l'existència d'estructures del període ibèric ple, amb una zona d'hàbitat, i amb sitges tant del segle IV a. C. com del segle III a. C. (conegudes per campanyes anteriors la presència de sitges del segle VII a. C. i del període ibèric antic). Així, es completa l'arc cronològic abastat per les estructures del Turó de la Font de la Canya que, segons el que hem pogut comprovar en aquesta campanya del 2002, ara podem afirmar inclou tota la fase protohistòrica (amb uns importants nivells d'incendi) fins al moment de l'arribada de les tropes romanes a la península Ibèrica . Això, sens dubte, fa augmentar un grau l'interès de la investigació d'aquest jaciment ibèric penedesenc.

L'altre punt que cal esmentar en aquest apartat és la comprovació definitiva de l'excel·lent potencial del jaciment pel que respecta a la documentació de tipus paleocarpològic. En endegar una sistemàtica tasca de mostreig dels nivells exhumats, ha estat possible obtenir resultats positius en gairebé la major part de sitges excavades, sovint amb l'aparició de granes carbonitzades en quantitats veritablement excepcionals. A més, aquesta riquesa d'elements d'aquest tipus es distribueix regularment en estructures de tots els períodes documentats. És per aquesta raó que creiem plenament justificat destinar sistemàticament bona part dels

esforços i dels recursos d'aquesta i de les futures campanyes d'excavació a la correcta recollides de la informació d'aquest tipus.

A tot això cal afegir la informació de qualitat que proporcionen els conjunts tancats com els que tractem, tant a nivell ceramològic com a nivell dels diversos tipus de restes que apareixen, també en abundància i per a totes les èpoques, en aquest jaciment (molins, materials constructius excepcionalment ben conservats, evidències metal·lúrgiques, tèxtils, etc.), així com les dades que oferiran els estudis faunístics.

En definitiva, tot plegat ens permet afirmar que el jaciment protohistòric del Turó de la Font de la Canya (Avinyonet del Penedès, Alt Penedès) podria esdevenir una fita bàsica en la investigació sobre la base econòmica de la Protohistòria d'aquesta zona, fet que, de fet, conforma l'objectiu central del projecte d'investigació de la Universitat de Barcelona on s'integren aquestes excavacions. Sens dubte, els camps de sitges són els tipus d'assentament més favorable per aquest objectiu, ja que conformen una evidència directa de la capacitat productiva de la societat que els utilitza (en base a l'estudi tipològic de les estructures i a la qüestió de les capacitats de les estructures de magatzem), sobre la gestió i comercialització dels excedents agrícoles (en base a la presència i quantificació de ceràmiques importades), sobre la seva evolució en el temps, etc. L'estudi de l'abundant evidència paleocarpològica i arqueofaunística permetrà, a més, aprofundir en la naturalesa precisa de les pràctiques agrícoles i ramaderes d'aquesta societat. Per altra banda cal recordar que resta per excavar pràcticament tota la zona on apareixen estructures d'hàbitat i/o de treball. L'excavació d'aquest sector aportaria importants dades entorn la naturalesa i especialització dels administradors d'aquest camp de sitges, essent comparable amb la naturalesa d'altres jaciments similars on es documenten ambdues activitats socials i econòmiques, versemblantment artesanals, com ara en el pròxim jaciment de les Guàrdies a El Vendrell, o el Jaciment de Sant Esteve d'Olius al Solsonès.

7.- Bibliografia.

ASENSIO, D., FERRER, C., MORER, J., POU, J., SABATÉ, G. (1996): "El poblament ibèric al Vendrell: estat de la qüestió". A Miscel·lània penedesenca, XXIV.

ASENSIO, D. (1996): "Les àmfores d'importació de la ciutadella ibèrica d'Alorda park o Les Toixoneres (Calafell, baix Penedès, Tarragona", Revista d'Arqueologia de Ponent, 6, 35-79.

ASENSIO, D., BELARTE, C., SANMARTÍ, J., SANTACANA, J. (1998): "Paisatges ibèric. Tipus d'assentaments i formes d'ocupació del territori a la costa central de Catalunya durant el període ibèric". Actes del Congrés Príncipes de Occidente. Barcelona.

BENET, C., et alii, "Intervenció arqueològica en els assentaments ibero-romans de l'Albornar (Baix Penedès)", Revista d'Arqueologia de Ponent, 2, 1992, 155-175.

CARRASCO, M.P., PALLEJÀ, LL., REVILLA, V. (1990) : "Ca l'Artur, Calafell (Baix Penedès). Butlletí d'arqueologia, 12, Tarragona.

FERRER, A. (1947 – 1948): "El poblamiento ibérico del Panadés y extensiones", Ampurias VI.

GARCIA, J., MORER, J. RIGO, T. (1996): "El Fondo del Roig (Cunit). Un nucli camperol ibèric de la Cossetània". A Miscel·lània penedesenca, XXIV.

MIRET, M., SANMARTÍ, J., SANTACANA, J. (1984): "Distribución espacial de núcleos ibéricos: un ejemplo en el litoral catalán". Arqueología espacial. Coloquio sobre distribución y relaciones entre los asentamientos, Terol, vol.4.

MORER, J., RIGO, A., BARRASETES, E. (1996 – 1997): "Les intervencions arqueològiques a l'autopista A-16: Valoració de conjunt". Tribuna d'Arqueologia. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

PALLEJÀ, LL., MASCORT, M. (1990): "El Corral de Castellvell, Cunit (Baix Penedès)". Butlletí Arqueològic, 12. Tarragona.

PALLÍ, F (1985): La Via Augusta en Catalunya. Barcelona.

POU, J., SANMARTÍ, J., SANTACANA, J. (1993): "El poblament ibèric a la Cessetània", El poblament ibèric a Catalunya, Laitània, 8, 183-206.

SANMARTÍ, J., SANTACANA, J., SERRA (1984): "El jaciment ibèric de l'Argilera i el poblament protohistòric al Baix Penedès". Quaderns de Treball, 6. Barcelona.

SOLÉ, J. (1948): La Bisbal històrica. Tarragona (2ª edició).

SOLÉ, J. (1952): "Inventario nacional de Folios de Arqueología", Noticiario arqueològic Hispànic, I. Madrid, p.173 – 251.

TARRADA, J. (1981): "L'aqüeducte romà de Sant Jaume dels Domenys", Miscel·lània Penedesenca, IV, 13. Vilanova i la Geltrú, p.237 - 260

INVENTARI MATERIALS ARQUEOLÒGICS

| INTERV | UE | FET | FASE | CRONO | CLASE | FORM | TIPUS | NUMIN | INF | VORBAS | NAL | NMI | NTI |
|--------|------|-------|------|------------|-------|----------|-----------|--------|-----|--------|-----|-----|-----|
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 14 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELCER | ESCORIA | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | FAUNM | INDET | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | VATVN | INDET | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 166 | 0 | 0 | 6 | 0 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 25 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOPI | INDET | INDET | S/N | 3 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIREC | INDET | INDET | S/N | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | VATVN | ESCIFOS | PARETRECT | 4 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | VATVN | COPA | L.22 | 3 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELCER | FITXES | INDET | 19-30 | 12 | 0 | 0 | 0 | 12 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOXD | TENALLA | COLLCIGNE | 6-7 | 0 | 4 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOXD | PLAT | REENTRANT | 8 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIREC | ESCIFOS | INDET | 9 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 10-13 | 0 | 4 | 0 | 0 | 4 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | TAPADORA | INDET | 14 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | 15-18 | 0 | 0 | 4 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1080 | SJ-52 | | 450-350 AC | VATVN | COPA | L.21/24 | 1-2 | 1 | 2 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELMET | INDET | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | INDET | 86,87 | 0 | 2 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | FAUNM | PETXINA | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 156 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | GERRA | OINOCOE | 100 | 26 | 1 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | 102-10 | 0 | 0 | 3 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELCER | FITXA | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | TENALLA | INDET | 101 | 0 | 6 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELCOR | FIGURA | CAVALL? | 78 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 80 | 0 | 4 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 81 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |

| INTERV | UE | FET | FASE | CRONO | CLASE | FORM | TIPUS | NUMIN | INF | VORBAS | NAL | NMI | NTI |
|--------|------|-------|------|------------|-------|-----------|-----------|-------|-----|--------|-----|-----|-----|
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 82 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 83 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELCON | ENCANYISS | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | INDET | 85 | 1 | 3 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELITI | INDET | INDET | S/N | 4 | 0 | 0 | 0 | 4 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | INDET | 88 | 0 | 3 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | INDET | 89 | 0 | 3 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | INDET | 90 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | TAPADORA | INDET | 91 | 0 | 6 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | TAPADORA | INDET | 92 | 0 | 3 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | TAPADORA | INDET | 93 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | TAPADORA | INDET | 94 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | TAPADORA | INDET | 95 | 0 | 5 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | INDET | 96-97 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | 98 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | GERRA | OINOCOE | 99 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | INDET | 84 | 0 | 3 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOXD | INDET | INDET | 10-12 | 0 | 0 | 3 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 113 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 0 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 3 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | 105 | 0 | 0 | 4 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | VATVN | PLAT | L 21 | 1,2 | 6 | 6 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | VATVN | ESCIFOS | INDET | 3,4 | 6 | 5 | 0 | 2 | 2 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | VATVN | INDET | INDET | 5 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOXD | TENALLA | COLLCIGNE | 6,7 | 0 | 2 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 79 | 36 | 12 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOXD | GERRA | CISTELLA | 9 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 |

| |
|-------------|
| OBSERV |
| DECORAT |
| DECORAT |
| DECORAT |
| DECORAT |
| DECORAT |
| DECORAT |
| SENCER |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| DECORAT |
| 10 DECORATS |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| PEU ALT |
| DECORAT |
| |
| |

| INTERV | UE | FET | FASE | CRONO | CLASE | FORM | TIPUS | NUMIN | VORBAS | NAI | NMI | NTI |
|--------|------|-------|------|------------|-------|----------|------------|---------|--------|-----|-----|-----|
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELOST | AGULLA | INDET | 77 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOXD | BOL | REENTRANT | 14 | 0 | 2 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 0 | 2 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOXD | BOL | IMITA L.21 | 15 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIREC | GERRA | OINOCOE | 16 | 31 | 3 | 4 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIREC | QUESERA | INDET | 17 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELCER | FUSAIOLA | INDET | 74-76 | 0 | 3 | 0 | 3 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELCER | FIXES | CIBMA | 70-73 | 4 | 0 | 0 | 4 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | AIBER | AMFORA | INDET | 13 | 0 | 0 | 1 | 1 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | ELCER | FIXES | CIOXD | 18-69 | 52 | 0 | 0 | 52 |
| TFC-02 | 1081 | SJ-52 | | 450-350 AC | CIOXD | GERRA | CISTELLA | 8 | 3 | 3 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1082 | SJ-57 | | 550-500 AC | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 19 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1082 | SJ-57 | | 550-500 AC | ELCON | TUVOT | INDET | S/N | 5 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1082 | SJ-57 | | 550-500 AC | CIARE | GERRA | OINOCOE | 7 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1082 | SJ-57 | | 550-500 AC | CIOXD | INDET | INDET | S/N,5-6 | 22 | 0 | 2 | 2 |
| TFC-02 | 1082 | SJ-57 | | 550-500 AC | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 3 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1082 | SJ-57 | | 550-500 AC | AIBER | AMFORA | INDET | 4 | 3 | 0 | 1 | 1 |
| TFC-02 | 1082 | SJ-57 | | 550-500 AC | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 43 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1082 | SJ-57 | | 550-500 AC | CIBMA | TAPADORA | INDET | 1-2 | 0 | 2 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIREC | INDET | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIOXD | GERRETA | BICONICA | S/N | 0 | 0 | 1 | 1 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 4 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIBMA | TAPADORA | INDET | 1-3 | 0 | 3 | 0 | 3 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 4 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIBMA | INDET | INDET | S/N,5 | 27 | 0 | 1 | 0 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIOXD | GERRETA | BICONICA | S/N | 0 | 0 | 1 | 1 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 4 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 4 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIBMA | TAPADORA | INDET | 1-3 | 0 | 3 | 0 | 3 |

| |
|---------------|
| OBSERV |
| |
| |
| |
| |
| SENCER |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |

| INTERV | UE | FET | FASE | CRONO | CLASE | FORM | TIPUS | NUMINI | INF | VORBAS | NAL | NMI | NTI |
|--------|------|-------|------|------------|-------|-----------|-----------|---------|-----|--------|-----|-----|-----|
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIBMA | INDET | INDET | S/N,5 | 27 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1083 | SJ-58 | | S.III? | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | ELITI | DESTRAL | INDET | 26 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | CIBMA | GERRA | INDET | 2 | 0 | 1 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | ELCON | ENCANYISS | INDET | S/N | 6 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | CIBMA | INDET | INDET | S/N,20- | 166 | 0 | 5 | 1 | 0 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | CIBMA | URNES | INDET | 8-10 | 0 | 3 | 0 | 0 | 3 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | CIBMA | TENALLA | INDET | 18-19 | 0 | 2 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 61 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | CIOXD | TENALLA | COLLCIGNE | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | AFENI | AMFORA | INDET | S/N | 14 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 21 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | CIBMA | OLLA | INDET | 11-17 | 0 | 7 | 0 | 0 | 7 |
| TFC-02 | 1085 | SJ-59 | | 550-500 AC | CALTR | INDET | INDET | S/N | 5 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | CIBMA | GERRETA | EXVASADA | 7 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 19 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | CIBMA | INDET | INDET | 15-21 | 0 | 0 | 7 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | ELCER | FUSAIOLA | INDET | 10-11 | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | CIOXD | INDET | INDET | S/N,2 | 31 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | CIBMA | TENALLA | EXVASADA | 4 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | APUEB | AMFORA | INDET | S/N | 2 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | FAUNM | PETXINA | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | AIBER | AMFORA | INDET | 3 | 0 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 5,6 | 0 | 2 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | ELCER | MACHACAD | INDET | 9 | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | ELCER | FITXA | IBERICA | 8 | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | CIOXD | TAPADORA | INDET | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1087 | SJ-52 | | S.IV-III | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 49 | 0 | 0 | 0 | 0 |

| INTERV | UE | FET | FASE | CRONO | CLASE | FORM | TIPUS | NUMIN | INF | VORBAS | NAJAL | NIMI | NTI |
|--------|------|--------|------|------------|-------|----------|------------|--------|-----|--------|-------|------|-----|
| TFC-02 | 1088 | HABITA | | | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1088 | HABITA | | | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 2 | 2 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1088 | HABITA | | | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | ELCON | TUVOT | INDET | S/N | 4 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 20 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 5 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | CIOXD | TAPADORA | INDET | 1 | 0 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 20 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | FAUNM | PETXINA | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | CIOXD | TAPADORA | INDET | 1 | 0 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 14 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 5 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | FAUNM | PETXINA | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | ELCON | TUVOT | INDET | S/N | 4 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1089 | SJ-63 | | BARREJAD | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 14 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIOXD | INDET | INDET | 20-22 | 0 | 0 | 3 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | VATVN | COPA | L.21/22 | 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | APUEB | AMFORA | PE.22 | 3 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | AGMAS | AMFORA | INDET | 4 | 3 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | AIBER | AMFORA | INDET | 5 | 0 | 4 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIOXD | TENALLA | INDET | 10-13 | 0 | 4 | 0 | 0 | 4 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIOXD | GERRA | CISTELLA | 14-15 | 0 | 2 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIOPi | TASSA | UMBILICADA | 16 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIOXD | BOL | EXVASAT | 19 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | AIBER | AMFORA | INDET | 23,S/N | 0 | 0 | 1 | 6 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIOXD | OLLA | INDET | S/N | 0 | 0 | 0 | 3 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIOXD | GERRA | INDET | S/N | 0 | 0 | 0 | 2 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIREC | GERRA | OINOCOE | 24 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIOPi | INDET | INDET | S/N | 5 | 0 | 0 | 0 | 0 |

| |
|----------------|
| OBSERV |
| |
| |
| |
| BARREJADA |
| |
| |
| BARREJADA |
| BARREJADA |
| |
| |
| |
| BARREJADA |
| BARREJADA |
| |
| BARREJADA |
| |
| AMB ESTAMPILLA |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |

| INTERV | UE | FET | FASE | CRONO | CLASE | FORM | TIPUS | NUMIN | INF | VORBAS | NAI | NMI | NTI |
|--------|------|-------|------|------------|-------|----------|-----------|-------|-----|--------|-----|-----|-----|
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIRE | INDET | INDET | S/N | 5 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | ELCON | INDET | INDET | S/N | 7 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | ELMET | ESCORIA | FERRO | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | ELMET | INDET | BRONZE | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 97 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | FAUNM | PETXINA | INDET | S/N | 4 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIOP | BOL | INDET | 17-18 | 0 | 2 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 47 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | AIBER | AMFORA | INDET | 6-9 | 0 | 4 | 0 | 0 | 4 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIBMA | OLLA | INDET | 25-30 | 0 | 10 | 0 | 0 | 10 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIBMA | TAPADORA | INDET | 31-33 | 0 | 3 | 0 | 0 | 3 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIBMA | BOL | INDET | 34 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | 35-40 | 0 | 0 | 6 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIBMA | INDET | INDET | 41 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 511 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1090 | SJ-56 | | 450-350 AC | VATFR | SCIFOS | COPA | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIBMA | OLLA | INDET | 21-22 | 0 | 2 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIBMA | TAPADORA | INDET | 19-20 | 0 | 2 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIBMA | TAPADORA | INDET | 18 | 0 | 4 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIOXD | TENALLA | TITOLA | 11 | 95 | 5 | 4 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIRE | GERRETA | BICONICA | 10 | 8 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIRE | PLAT | REENTRANT | 9 | 0 | 3 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIOXD | TENALLA | COLLCIGNE | 8 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | VNICA | BOL | L.27 | 13 | 1 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | AIBER | AMFORA | INDET | 6,S/N | 63 | 0 | 1 | 2 | 0 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIOXD | GERRETA | TULIPA | 14 | 6 | 1 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | AIBER | AMFORA | INDET | 2 | 8 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | AIBER | AMFORA | INDET | 1 | 82 | 1 | 2 | 2 | 0 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIBMA | OLLA | INDET | 15 | 16 | 6 | 2 | 0 | 1 |

| |
|--------------------------|
| OBSERV |
| |
| |
| |
| PER DIBUIXAR |
| |
| |
| |
| 17 DECORATS |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| FORATS PER PENJAR |
| 2 NANSES |
| |
| |
| |
| |
| |
| TIPUS LAIETA |
| |
| TIPUS COSSETANA |
| TIPUS COSSETANA |
| DECORAT |

| INTERV | UE | FET | FASE | CRONO | CLASE | FORM | TIPUS | NUMIN | INF | VORBAS | NAL | NMI | NTI |
|--------|------|-------|------|----------|-------|------------|-----------|--------|-----|--------|-----|-----|-----|
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIBMA | OLLA | INDET | 17 | 8 | 8 | 2 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | AIBER | AMFORA | INDET | 3-5 | 5 | 0 | 3 | 0 | 3 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIBMA | OLLA | INDET | 23 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIBMA | OLLA | INDET | 16 | 11 | 2 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | VNICA | BOL | L.27ab | 12 | 3 | 4 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 173 | 0 | 0 | 3 | 0 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | ELMET | ESCORIA | FERRO | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIBMA | OLLA | INDET | 25 | 65 | 9 | 5 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIOXD | GERRA | BICONICA | 7 | 9 | 3 | 3 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | ELITI | INDET | INDET | S/N | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | ELITI | MA DE MOLI | INDET | S/N | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | ELCER | PONDUS | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | FAUNM | PETXINA | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 6 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 79 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | ELCON | TUVOT | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | ELMOS | AMFORA | PIVOT | 5 | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIOXD | GERRA | INDET | 26 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1091 | SJ-61 | | 200 | CIRED | INDET | INDET | S/N | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1094 | SJ-60 | | S.VII | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 83 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1094 | SJ-60 | | S.VII | CIBMA | URNA | ACANALADO | 11 | 15 | 0 | 1 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1094 | SJ-60 | | S.VII | CIBMA | INDET | INDET | 9,10 | 0 | 0 | 5 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1094 | SJ-60 | | S.VII | CIBMA | TAPADORA | INDET | 7,8,12 | 0 | 3 | 0 | 0 | 3 |
| TFC-02 | 1094 | SJ-60 | | S.VII | CIBMA | OLLA | INDET | 1 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1094 | SJ-60 | | S.VII | CIBMA | OLLA | INDET | 2,3 | 0 | 3 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1094 | SJ-60 | | S.VII | CIBMA | TENALLA | INDET | 4,5 | 0 | 2 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1094 | SJ-60 | | S.VII | CIBMA | OLLETA | INDET | 6 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIRED | BOL | REENTRANT | 33 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | GERRETA | BICONICA | 19 | 1 | 3 | 0 | 1 | 1 |

| INTERV | UE | FET | FASE | CRONO | CLASE | FORM | TIPUS | NUMIN/INF | VORBAS/NAI | NMI/NTI |
|--------|------|-------|------|----------|-------|-----------|-----------|-----------|-------------|---------|
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | TENALLA | COLLCIGNE | 18 | 0 1 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOPI | GERRA | TULIPA | 17 | 4 5 3 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | GERRA | 1ASA | 16 | 0 2 1 1 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | GERRETA | BICONICA | 22 | 0 1 0 0 0 | 1 0 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | BOL | REENTRANT | 15 | 0 1 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | BOL | REENTRANT | 14 | 1 2 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIREC | GERRA | EXVASADA | 31 | 0 2 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIREC | INDET | INDET | 32,S/N | 17 0 2 0 0 | 0 0 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | BOL | REENTRANT | 13 | 0 1 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | GERRETA | BICONICA | 20 | 1 2 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 3 0 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 45-61 | 0 17 0 0 0 | 17 17 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 43-44 | 0 2 0 0 0 | 2 2 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 42 | 1 1 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 41 | 0 2 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 40 | 0 2 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 39 | 0 2 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIBMA | OLLA | EXVASADA | 38 | 0 2 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOGR | OLLA | EXVASADA | 35 | 0 1 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | ELITI | MOLI | INDET | S/N | 1 0 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIREC | GERRETA | BICONIC | 34 | 16 0 1 0 0 | 0 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | ELCON | ENCANYISA | INDET | S/N | 8 0 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIBMA | INDET | INDET | 72-84 | 280 0 9 4 0 | 0 0 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | GERRETA | BICONICA | 21 | 3 1 0 0 0 | 1 0 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | ELCER | FITXA | INDET | 85 | 1 0 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | BOL | VORARECTA | 12 | 0 1 0 0 0 | 1 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIBMA | TAPADORA | INDET | 62-70 | 0 9 0 0 0 | 9 9 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | ELCER | FUSAIOLA | INDET | 36-37 | 2 0 0 0 0 | 2 2 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIBMA | INDET | INDET | 71 | 3 0 1 0 0 | 0 0 |

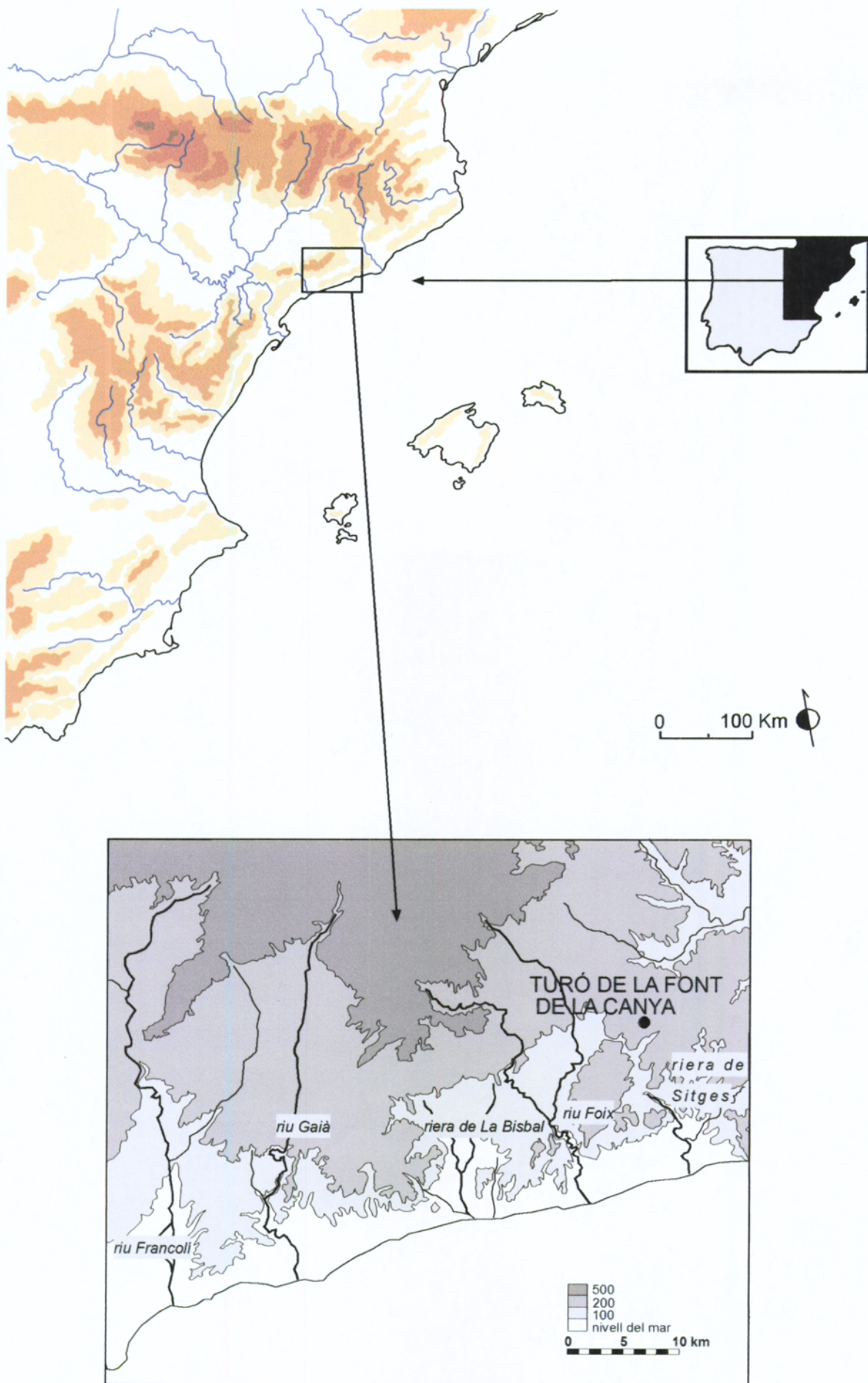
| |
|-----------------------------|
| OBSERV |
| |
| SENCERA |
| SENCERA |
| BRUNYIT EXTERN |
| |
| |
| |
| |
| |
| BRUNYIT EXTERN |
| |
| DECORAT |
| DECORAT |
| DECORAT |
| DECORAT |
| DECORAT |
| DECORAT |
| DECORAT |
| NO ES LA TIPICA DE FINALS D |
| |
| |
| |
| 40 DECORATS |
| BRUNYIT EXTERN |
| |
| |
| |
| |
| |

| INTERV | UE | FET | FASE | CRONO | CLASE | FORM | TIPUS | NUMIN | INF | VORBAS | NAI | NMI | NTI |
|--------|------|--------|------|----------|-------|---------|-----------|-------|-----|--------|-----|-----|-----|
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | INDET | INDET | 23-30 | 0 | 0 | 8 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 453 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | AIBER | AMFORA | INDET | 1 | 0 | 0 | 1 | 6 | 0 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | AIBER | AMFORA | INDET | 2-4 | 9 | 5 | 0 | 0 | 3 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CGOPJ | COPA | INDET | 5 | 2 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | VNIPE | INDET | INDET | 6 | 2 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOPJ | GERRA | CISTELLA | 7-9 | 3 | 1 | 0 | 2 | 2 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOPJ | GERRA | 1ASA | 10 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOPJ | INDET | INDET | S/N | 12 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1095 | SJ-56 | | S.IV-III | CIOPJ | GERRA | 1ASA | 11 | 0 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1097 | HABITA | | | CIOXD | INDET | INDET | 1,S/N | 21 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| TFC-02 | 1097 | HABITA | | | CIREC | INDET | INDET | 2 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1097 | HABITA | | | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 11 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1097 | HABITA | | | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 3 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1098 | SJ-64 | | 200 | ELITI | INDET | INDETEMIN | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1098 | SJ-64 | | 200 | CIREC | INDET | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1098 | SJ-64 | | 200 | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 30 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1098 | SJ-64 | | 200 | ELMET | INDET | FERRO | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1098 | SJ-64 | | 200 | CIOXD | GERRETA | INDET | 2 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1098 | SJ-64 | | 200 | CIOXD | BOL | REENTRANT | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1098 | SJ-64 | | 200 | VNICA | INDET | INDET | S/N | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| TFC-02 | 1098 | SJ-64 | | 200 | CIBMA | INDET | INDET | 3,S/N | 5 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1100 | HABITA | | | CIBMA | OLLA | INDET | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1100 | HABITA | | | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 14 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1100 | HABITA | | | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 5 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TFC-02 | 1100 | HABITA | | | CIBMA | INDET | INDET | 2,S/N | 1 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1100 | HABITA | | | CIREC | INDET | INDET | S/N | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1104 | RASA | | | CIBMA | INDET | INDET | S/N | 2 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1104 | RASA | | | CIREC | GERRA | INDET | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |

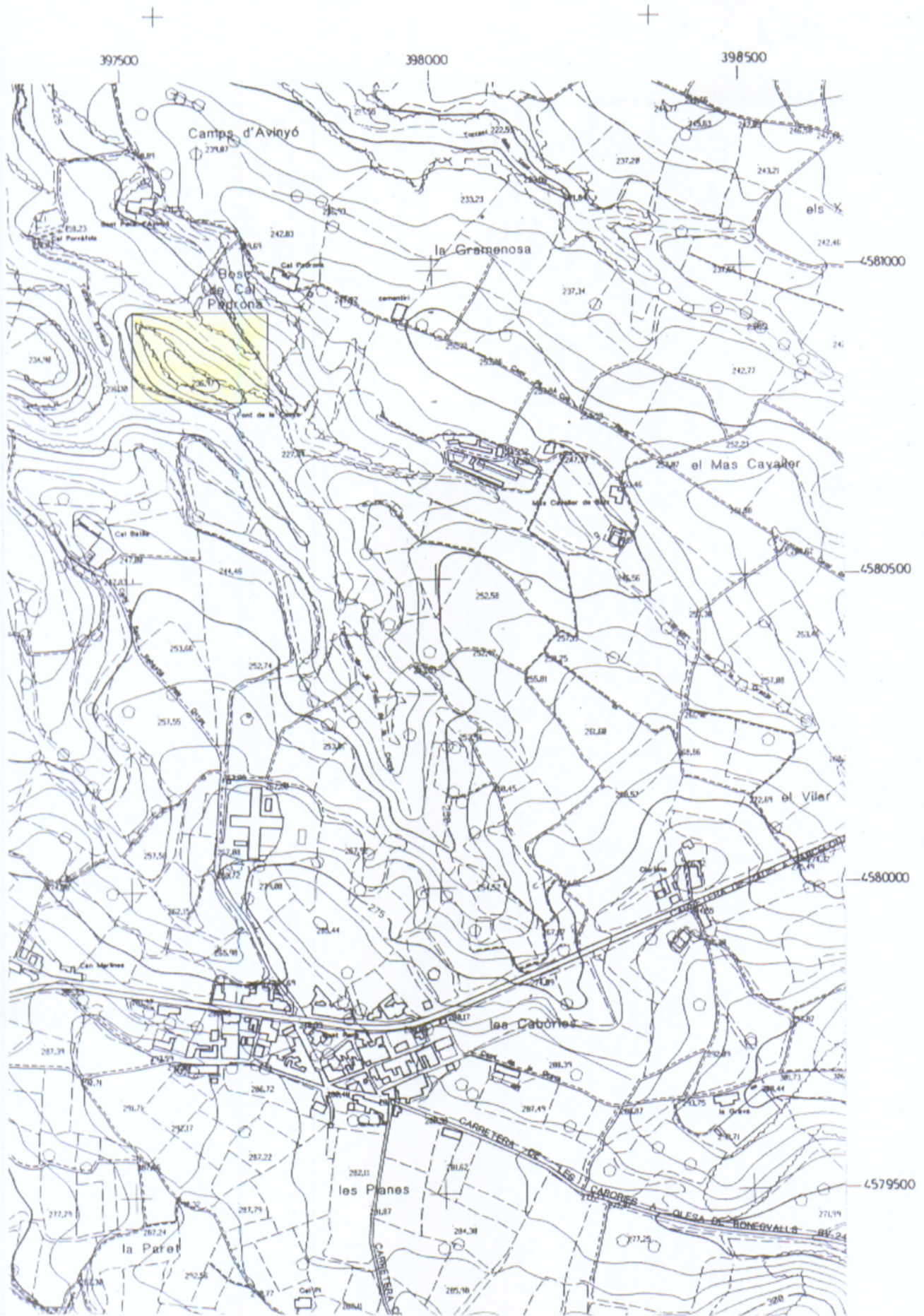
| INTERV | UE | FET | FASE | CRONO | CLASE | FORM | TIPUS | NUMIN | INF | VORBAS | NAI | NMI | NTI |
|--------|------|--------|------|-------|-------|---------|-----------|-------|-----|--------|-----|-----|-----|
| TFC-02 | 1104 | RASA | | | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 3 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1105 | SJ-64 | | | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 3 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1106 | HABITA | | | CIOXD | TENALLA | COLLCIGNE | 3 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1106 | HABITA | | | CIBMA | INDET | INDET | S/N,4 | 9 | 0 | 1 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1106 | HABITA | | | CIOXD | PLAT | EXVASAT | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1106 | HABITA | | | CIOXD | GERRETA | INDET | 2 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1106 | HABITA | | | FAUNT | INDET | INDET | S/N | 5 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| TFC-02 | 1106 | HABITA | | | CIOXD | INDET | INDET | S/N | 13 | 0 | 0 | 0 | 0 |

| OBSERV |
|--------|
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |
| |

FIGURES



Situació del jaciment del Turó de la Font de la Canya dins el territori conegut com a Cossetània.



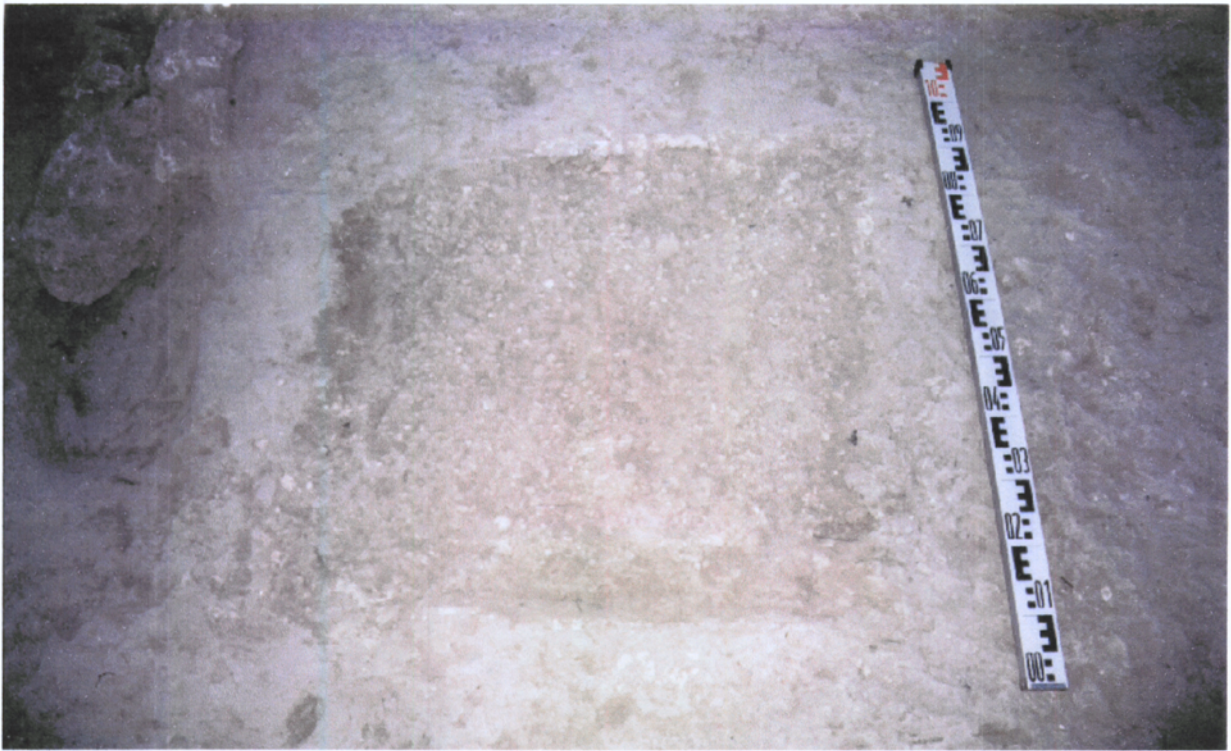
Situació del jaciment. E: 1/8000.



Sitja 56 un cop excavada.



Llar de foc del recinte 1.



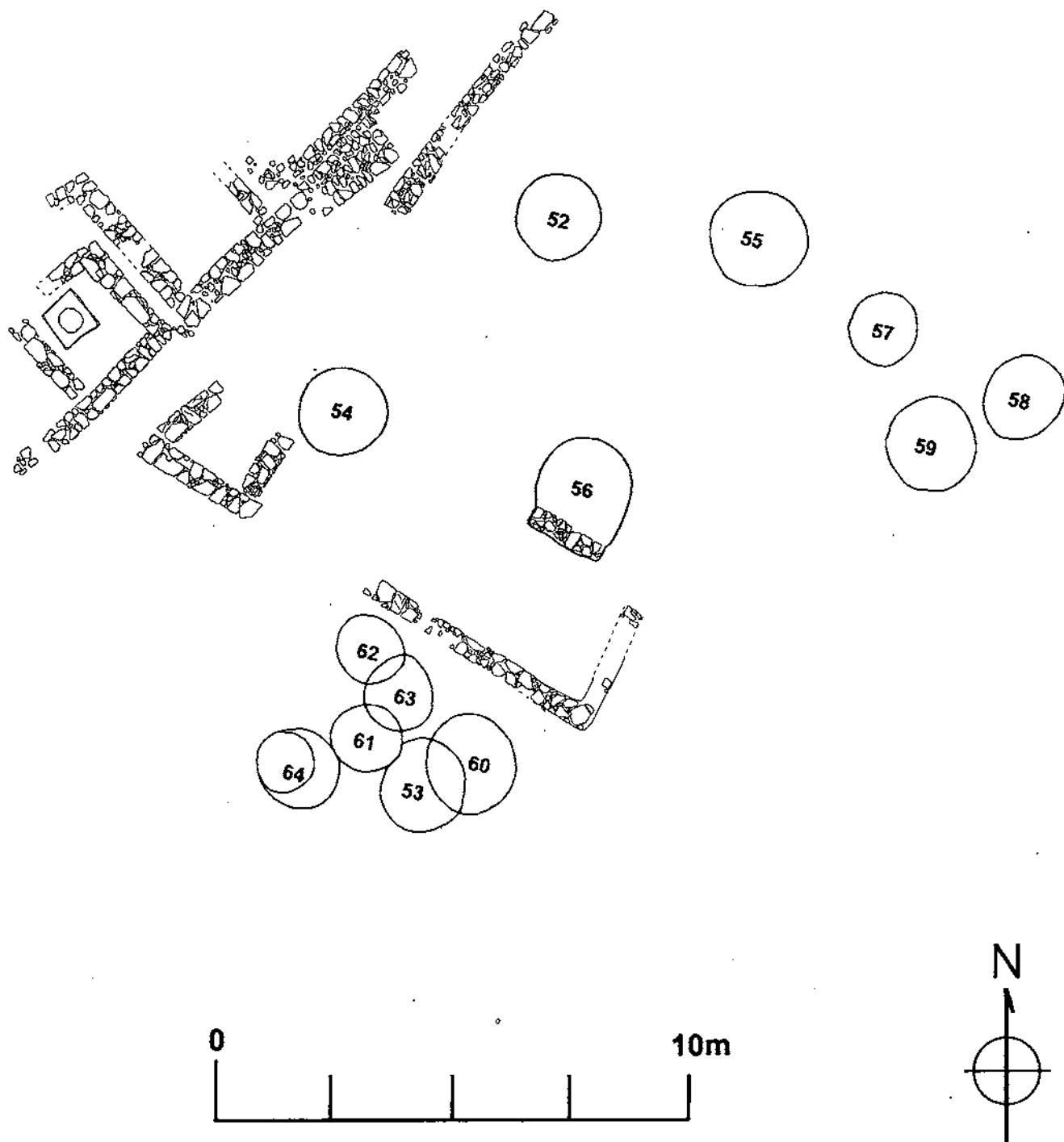
Preparació de còdols de la llar de foc del recinte 1.



Detall del vas bicònic exhumat de la sitja 56.

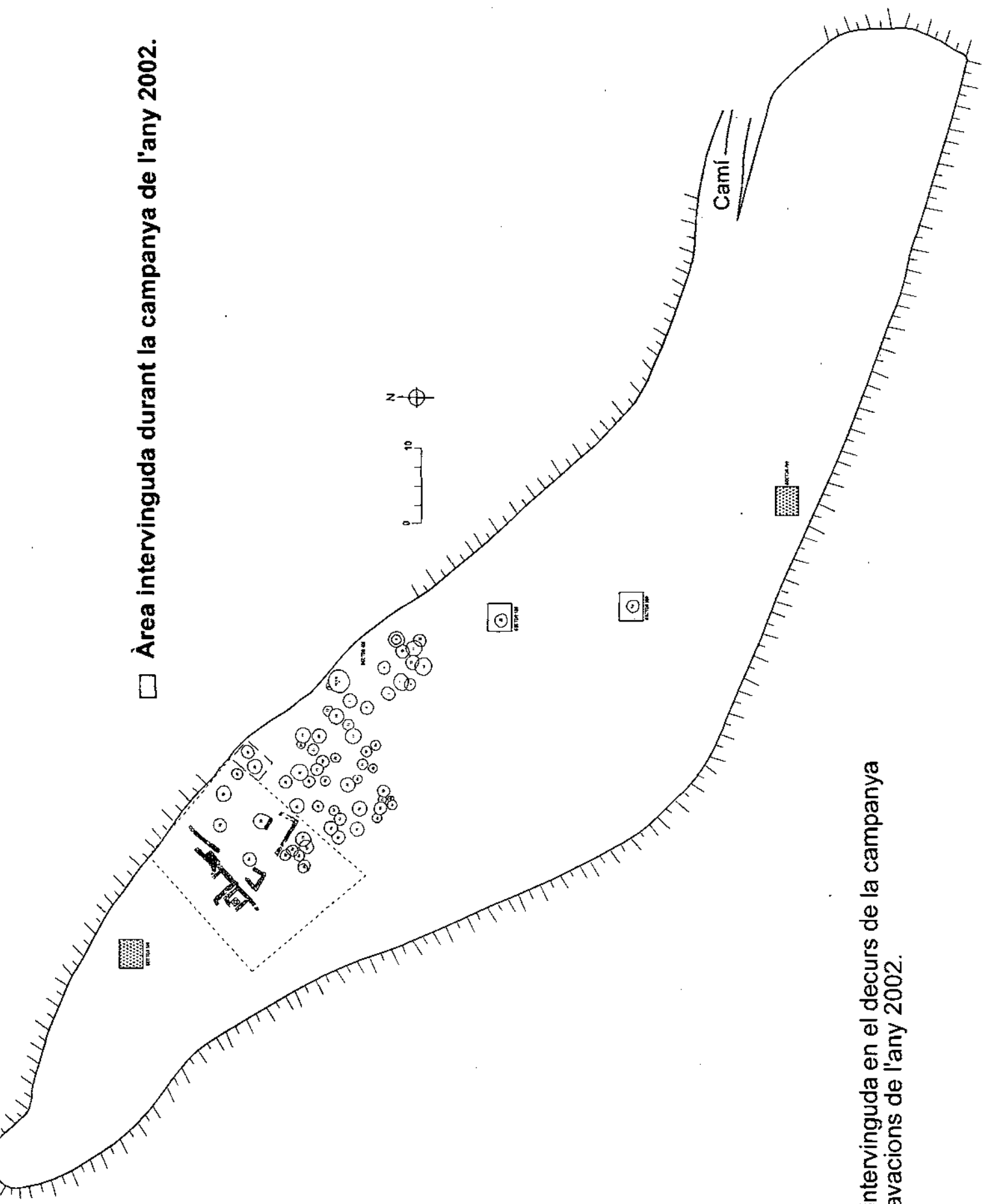


Vista general de les sitges excavades.

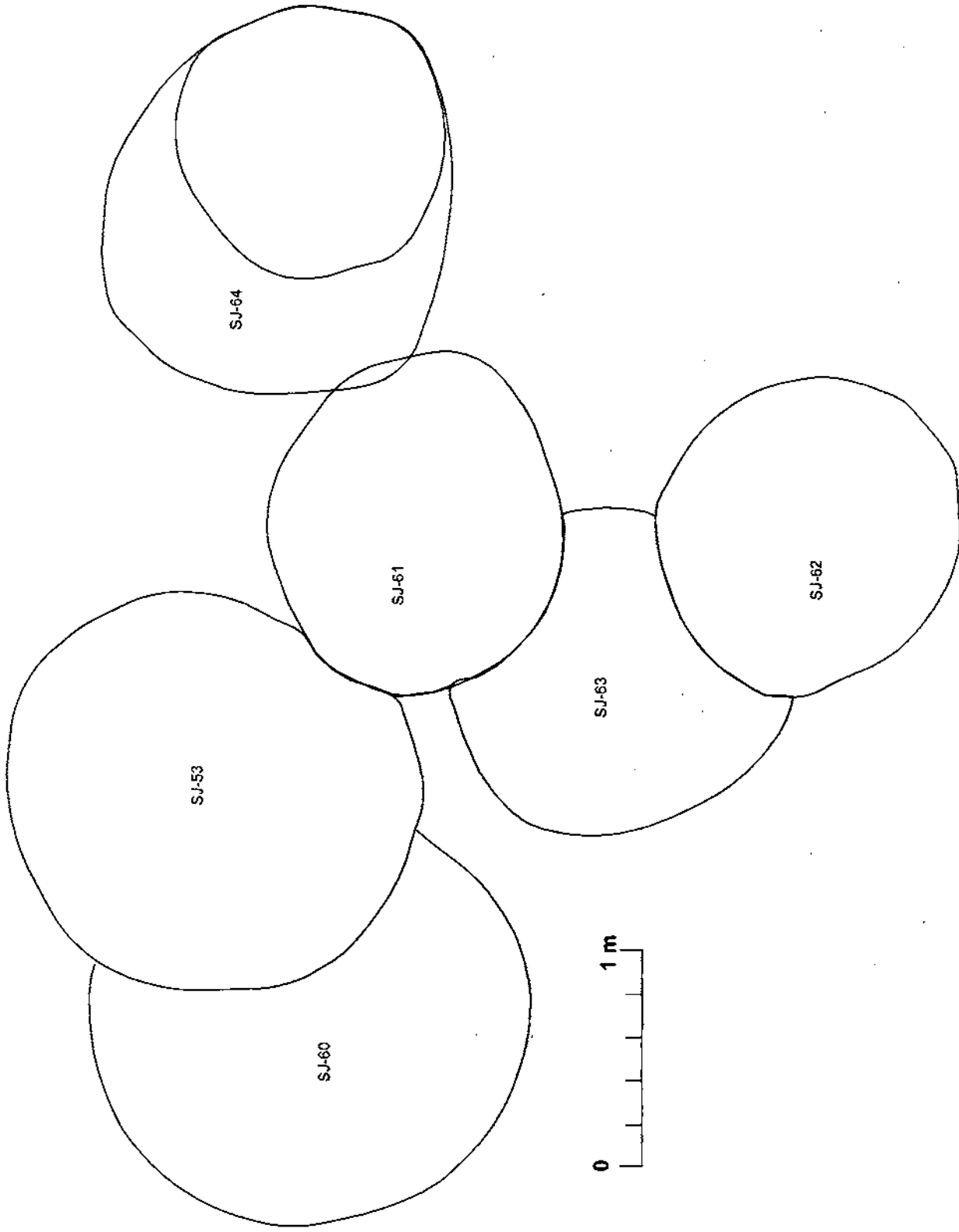


Detail de les estructures exhumades durant la campanya d'excavacions de l'any 2002.

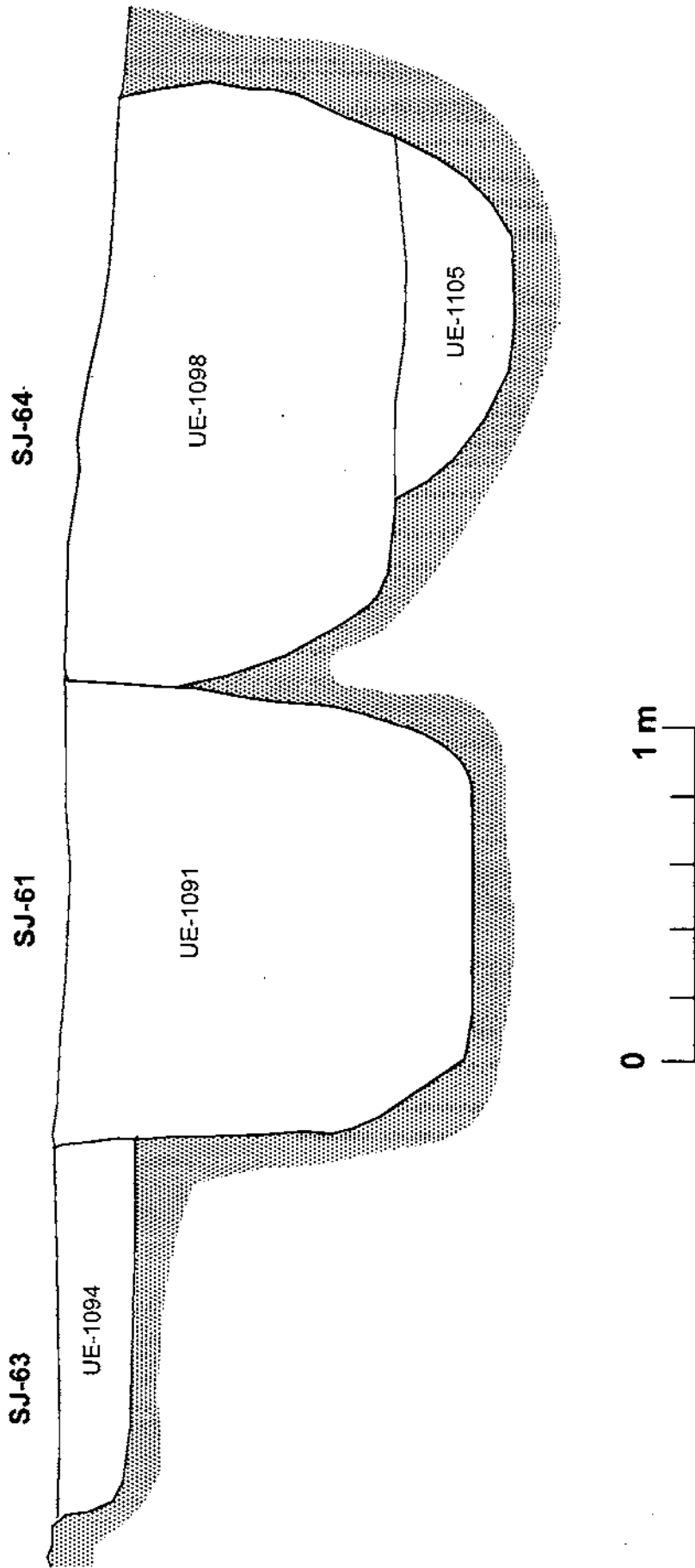
□ Àrea intervinguda durant la campanya de l'any 2002.



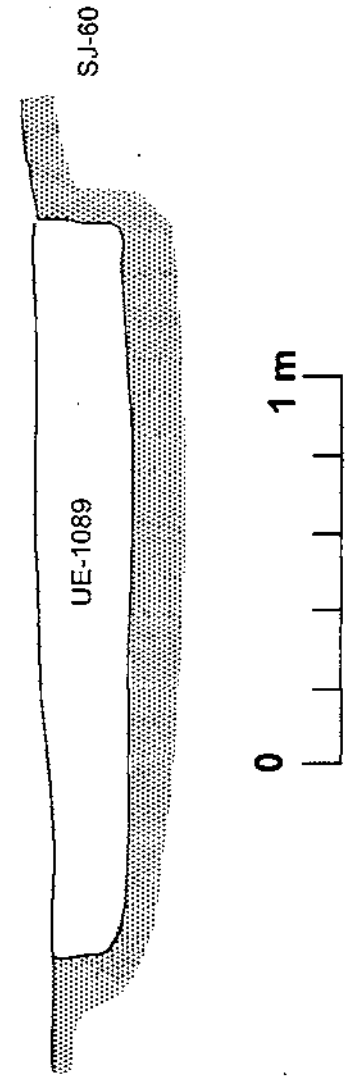
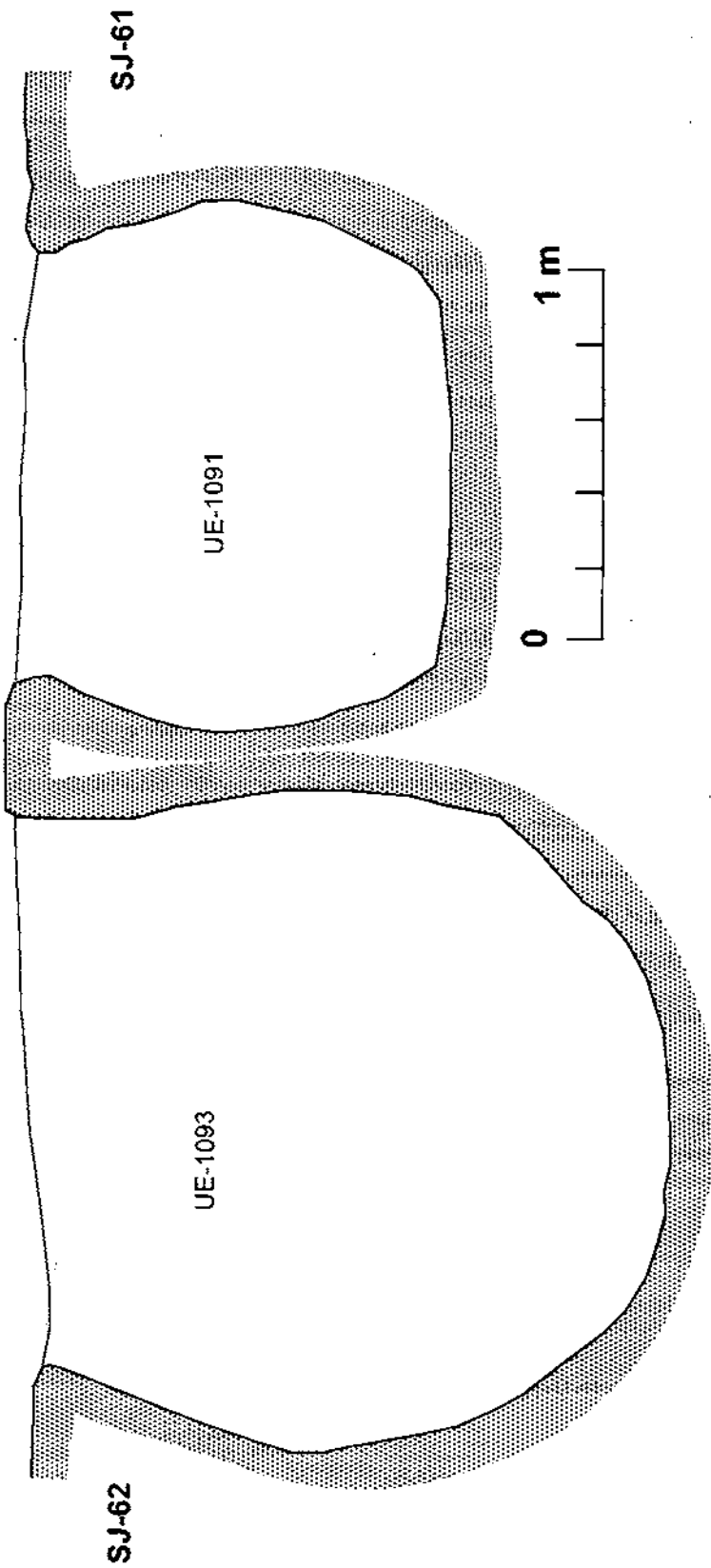
Àrea intervinguda en el decurs de la campanya d'excavacions de l'any 2002.



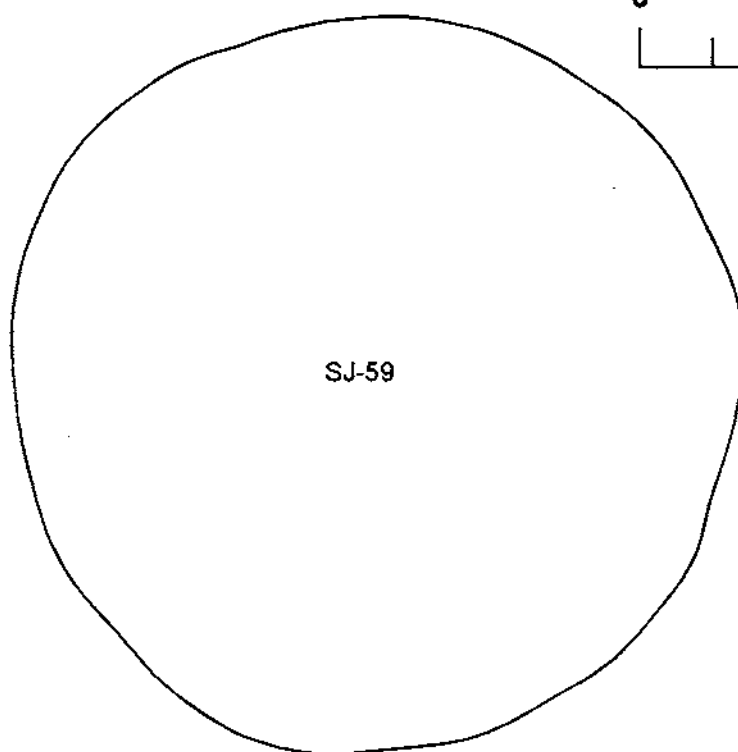
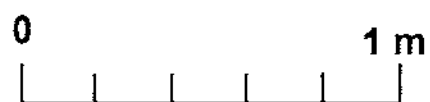
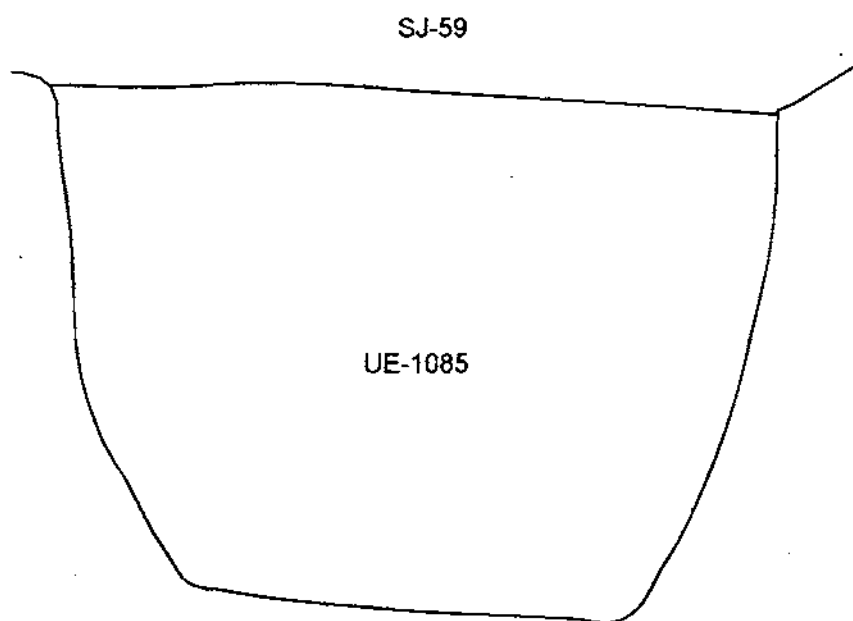
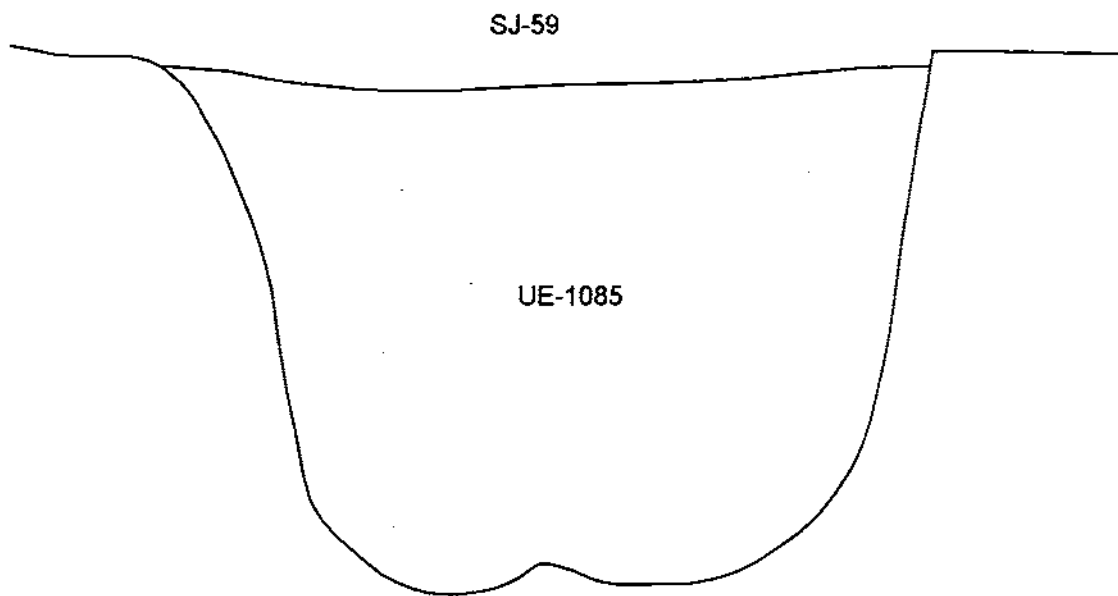
Plantes de la SJ-53, 60, 61, 62, 63 i 64.



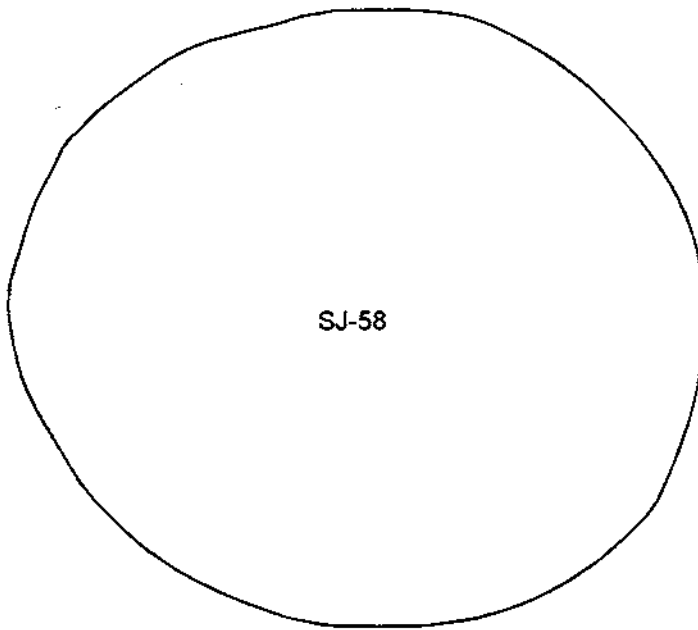
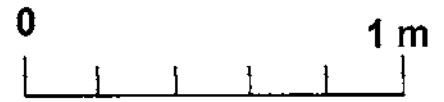
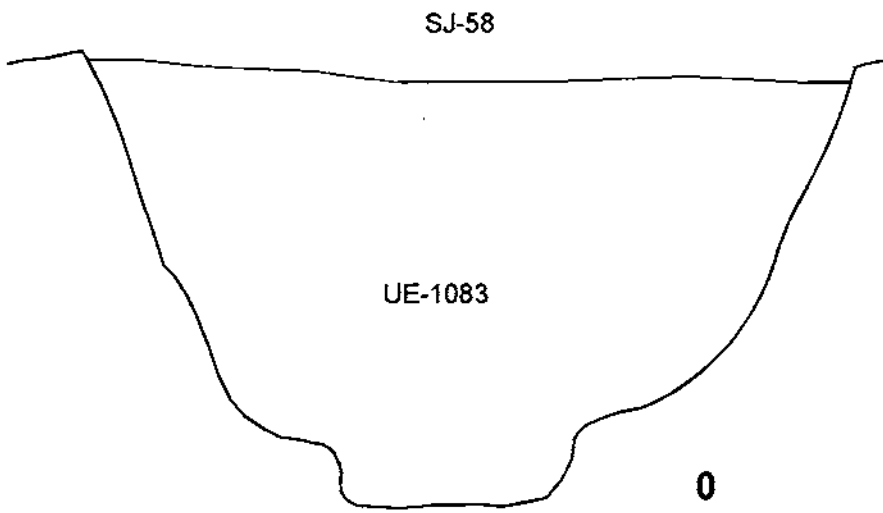
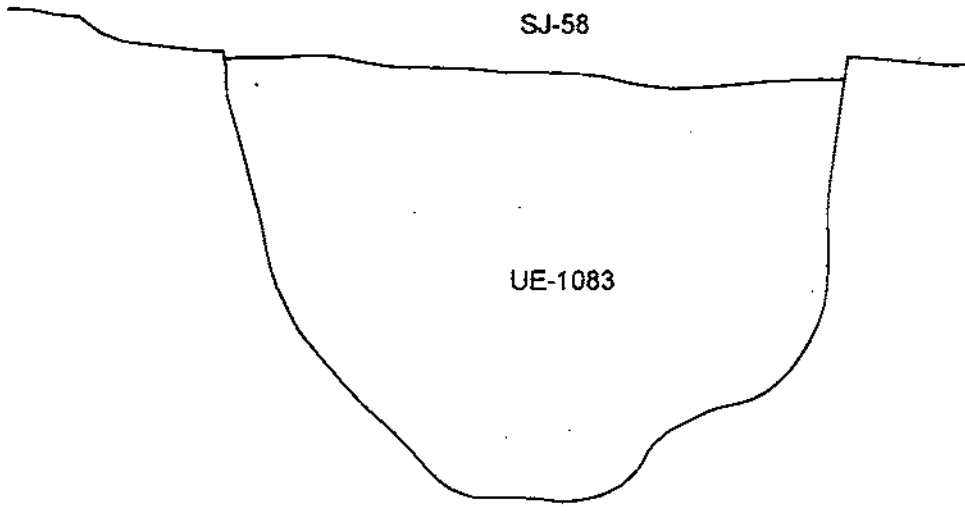
Seccions de la SJ-61, 63 i 64.



Seccions de la SJ- 60, 61 i 62.

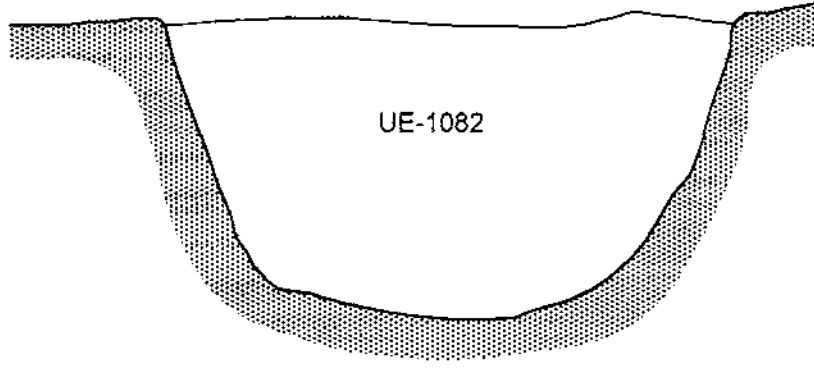


Planta i seccions de la SJ-59.

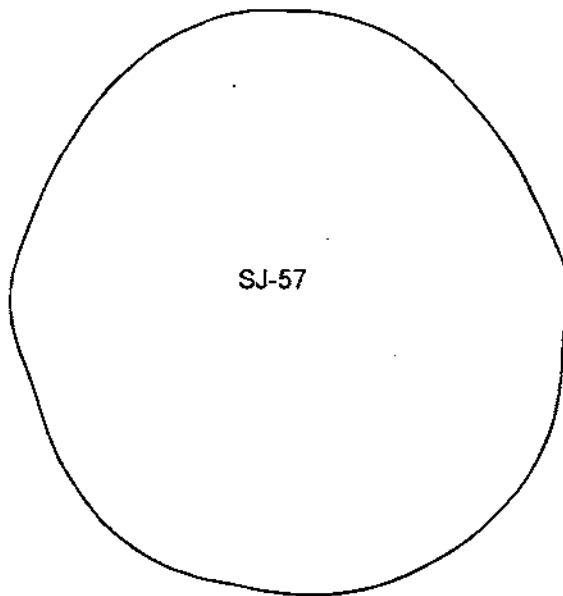
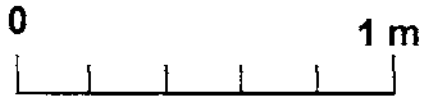
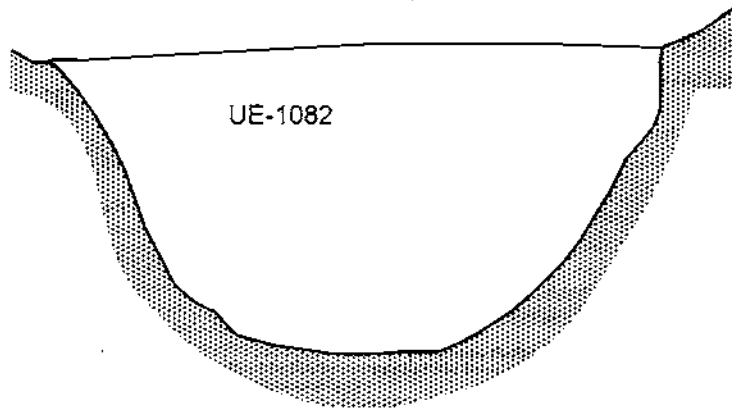


Planta i seccions de la SJ-58.

SJ-57

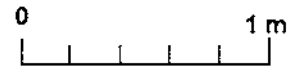
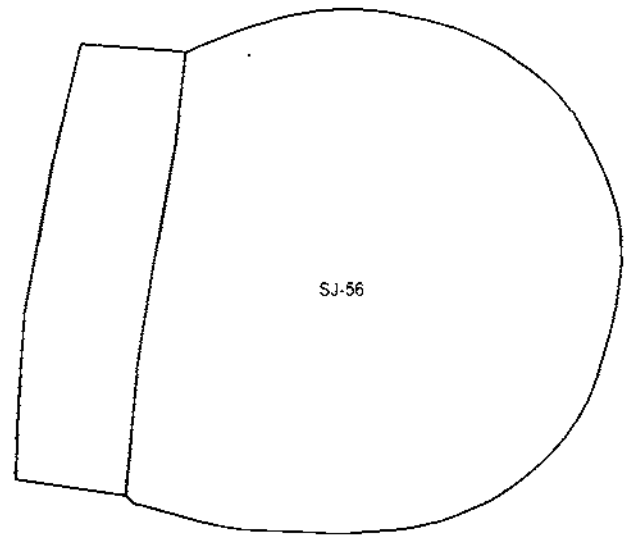
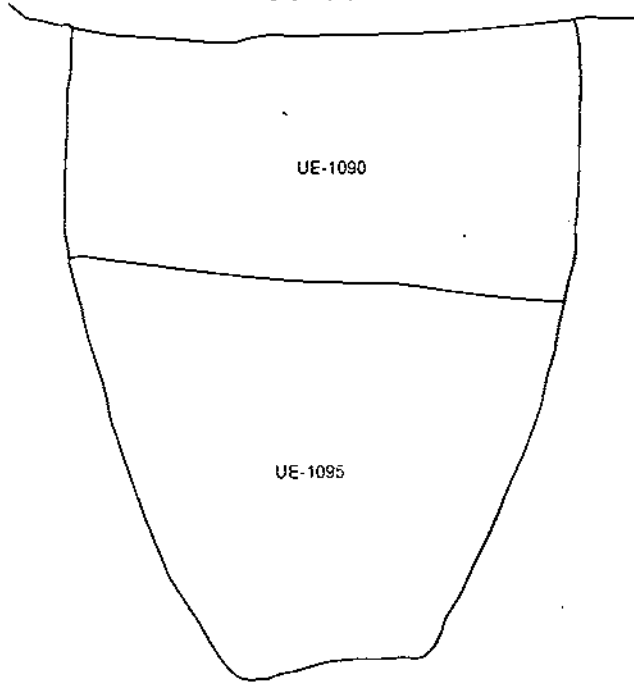


SJ-57

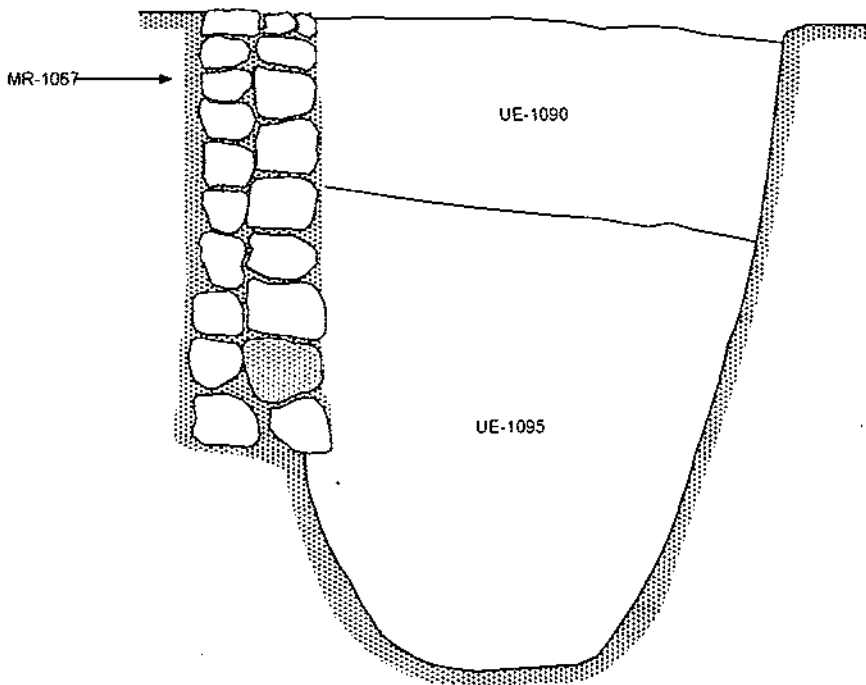


Planta i seccions de la SJ-57.

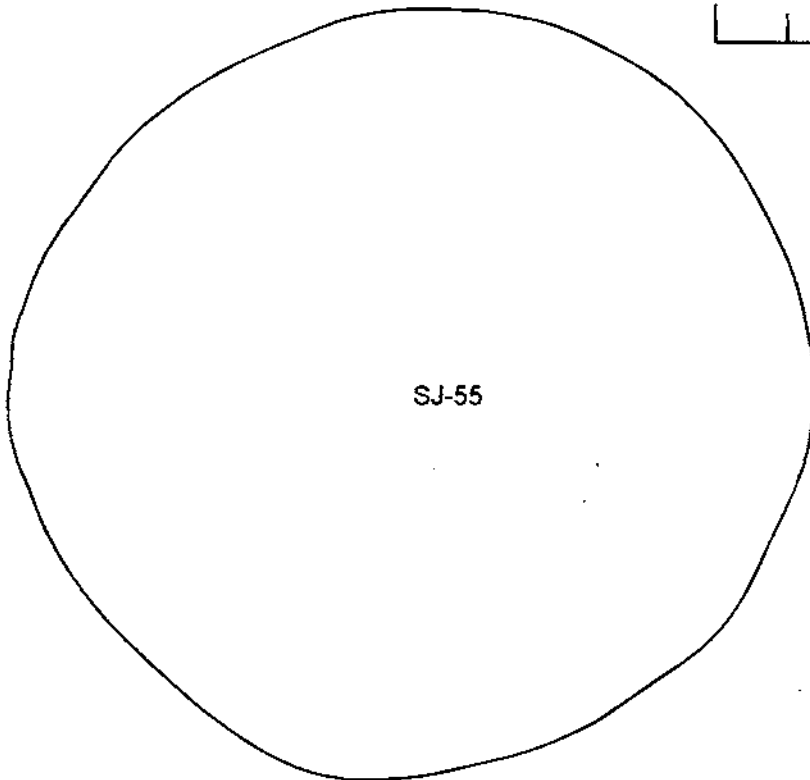
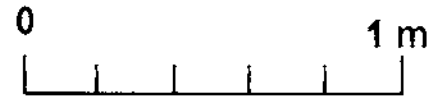
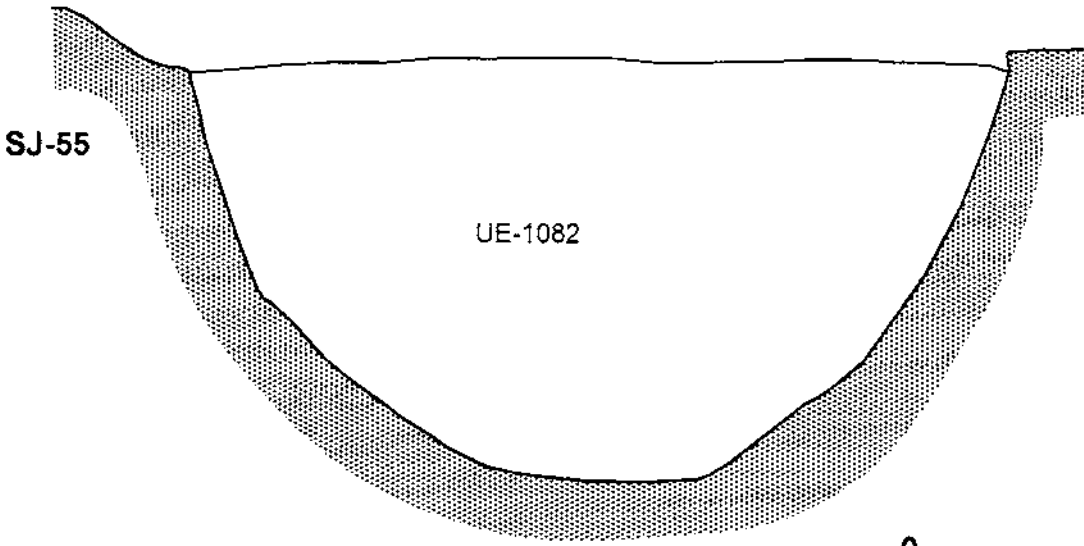
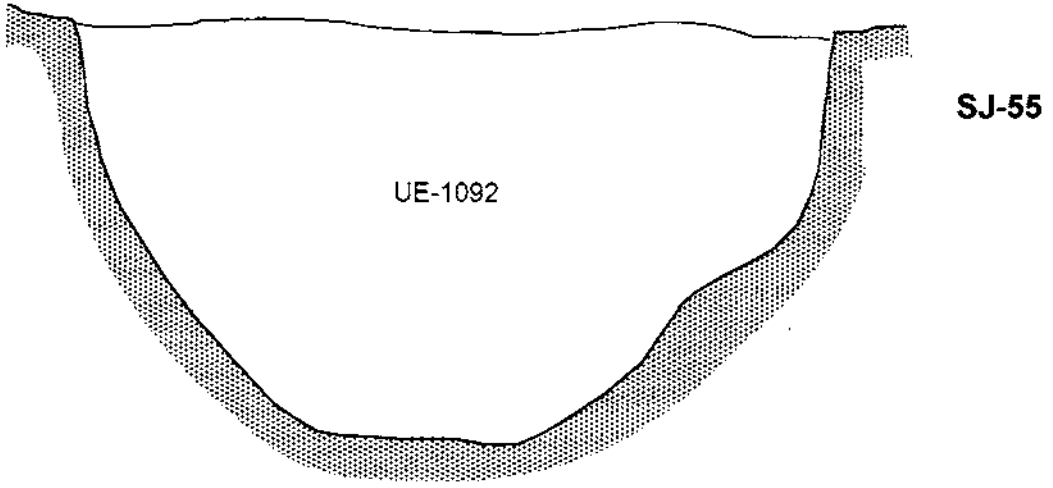
SJ-56



SJ-56

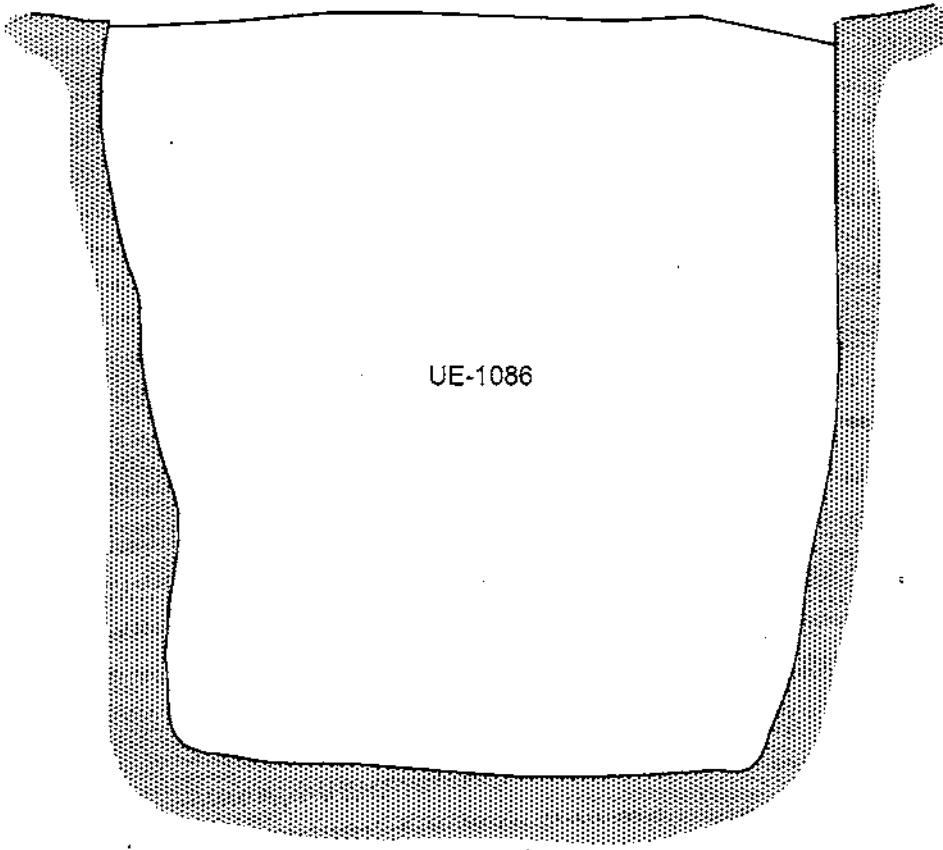


Seccions i planta de la SJ-56.

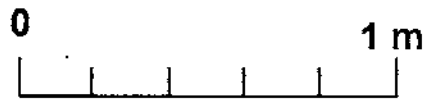


Seccions i planta de la SJ-55.

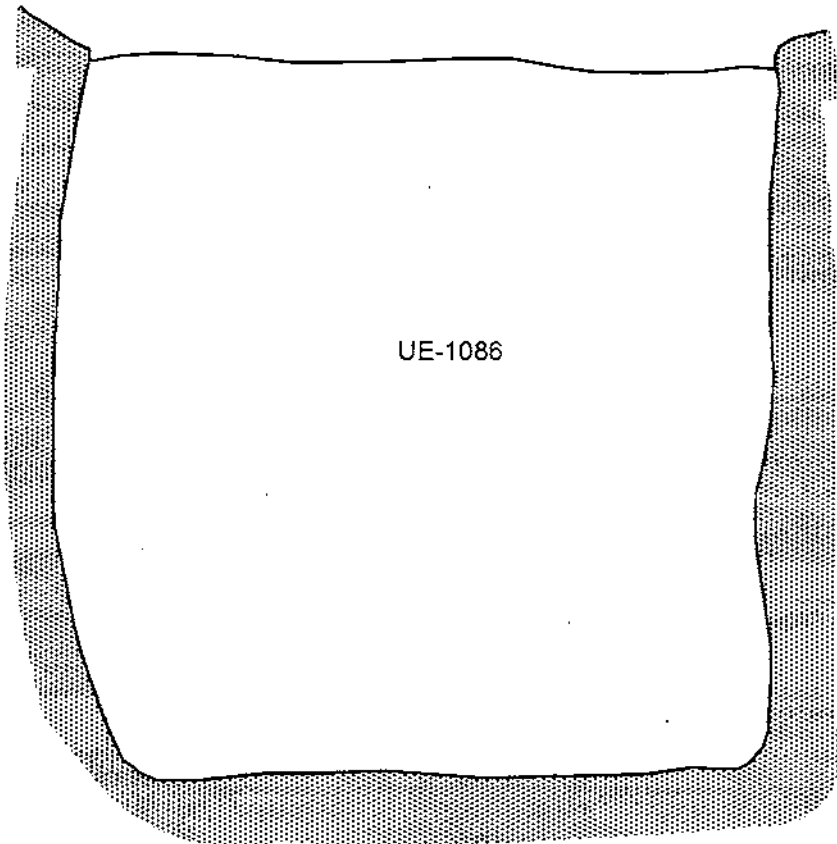
SJ-54



UE-1086



SJ-54

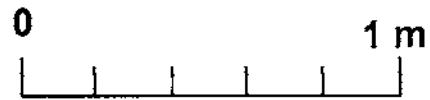


UE-1086

Seccions de la SJ-54.

SJ-53

UE-1084

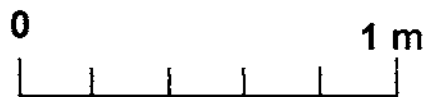


SJ-60

SJ-53

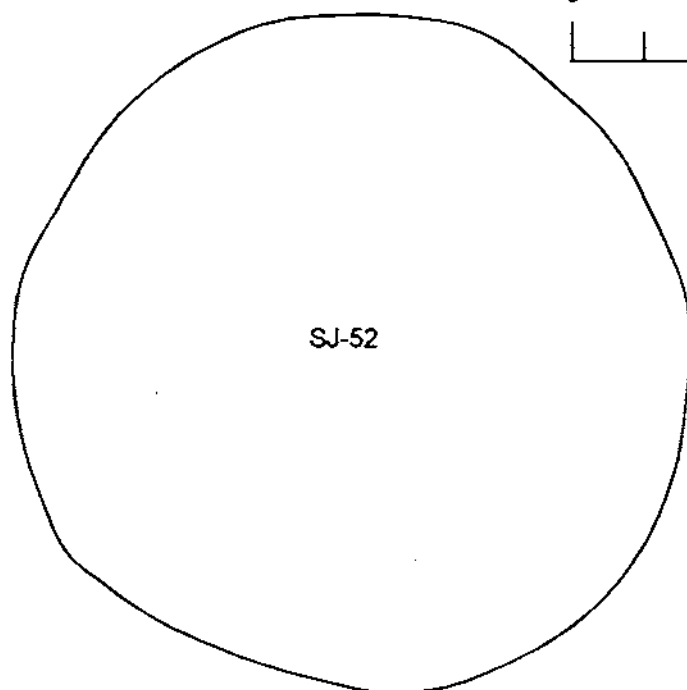
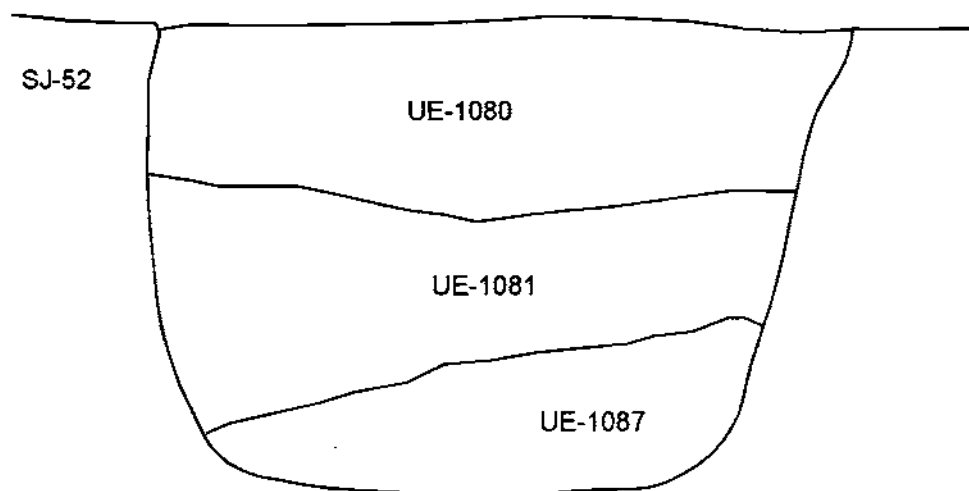
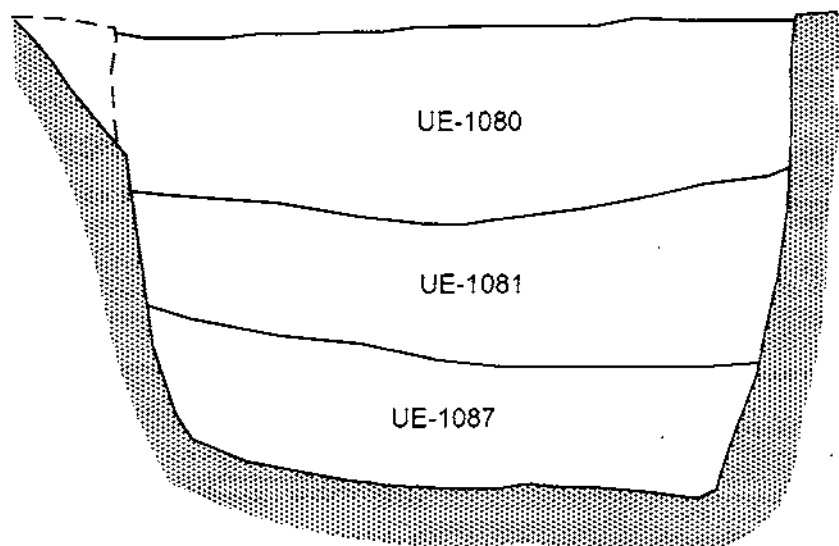
UE-1089

UE-1084



Seccions de la SJ-53 i SJ-60.

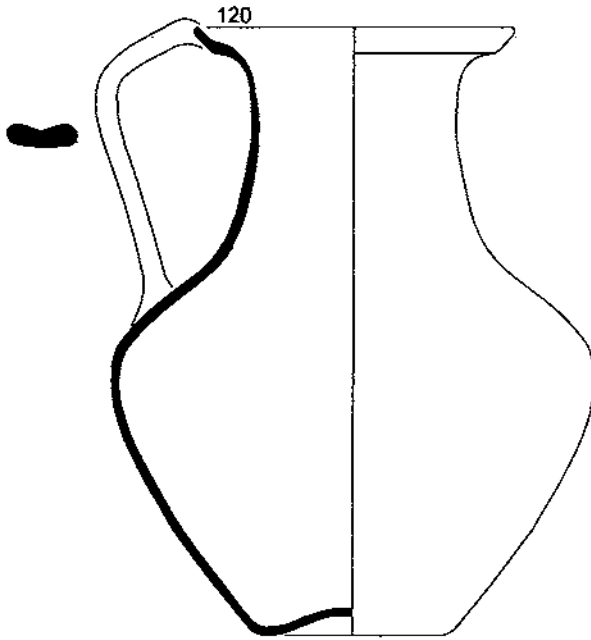
SJ-52



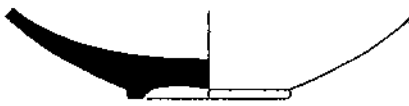
Seccions i planta de la SJ-52.

DIBUIXOS CERÀMIQUES

SITJA 52



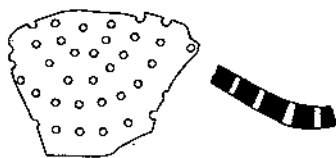
TFC02-1081
Ceràmica ibèrica reduïda. Oenochoe



TFC02-1087-2
Ceràmica ibèrica oxidada



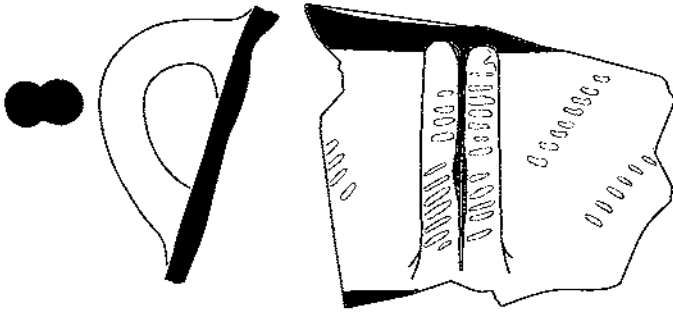
TFC02-1087-1
Ceràmica ibèrica oxidada. Tapadora



TFC02-1081-17
Ceràmica ibèrica oxidada



SITJA 53

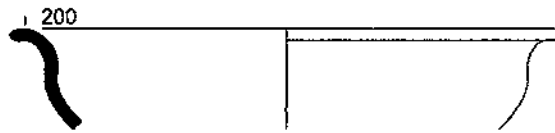


TFC-02-1084-5

Ceràmica ibèrica oxidada pintada

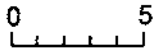


TFC-02-1084-13-gris
Ceràmica ibèrica reduïda

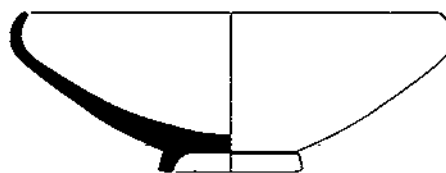


TFC-02-1084-7

Ceràmica ibèrica reduïda. Plat



SITJA 54

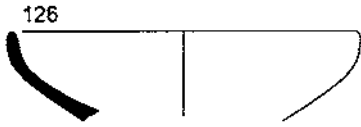


TFC-02-1086

Ceràmica ibèrica oxidada. Plat



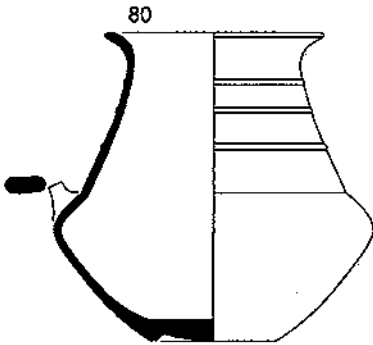
SITJA 61



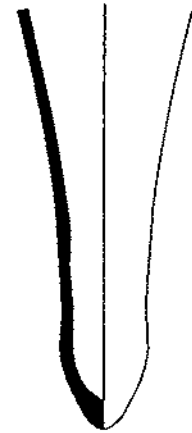
TFC-02-1091
Campaniana A. Lamb. 27



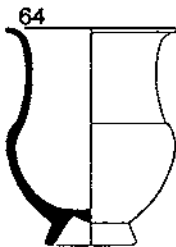
TFC-02-1091-19
Ceràmica ibèrica reduïda. Plat



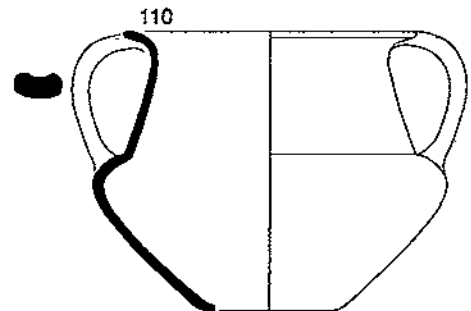
TFC-02-1091
Ceràmica ibèrica reduïda. Gerreta bicònica



TFC-02-1091-5
Àmfora ibèrica



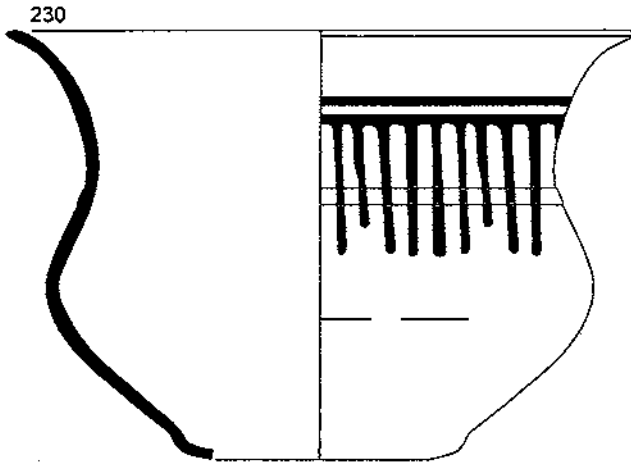
TFC02-1091-14
Ceràmica ibèrica oxidada. Gerreta bicònica



TFC02-1091-7
Ceràmica ibèrica oxidada. Gerreta tulipa

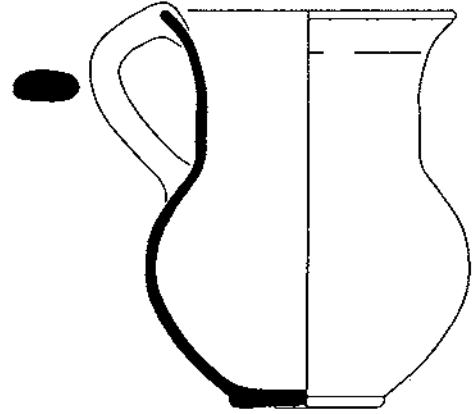


SITJA 61



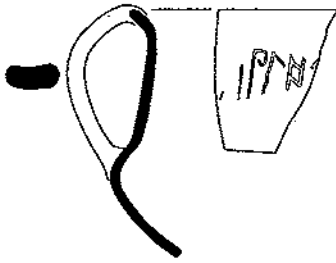
TFC02-1095

Ceràmica ibèrica oxidada pintada. Olla tulipa



TFC-02-1095

Ceràmica ibèrica oxidada. Gerra



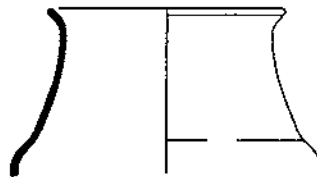
TFC-02-1095

Ceràmica ibèrica oxidada. Gerreta bicònica



TFC02-1095

Ceràmica ibèrica reduïda. Plat

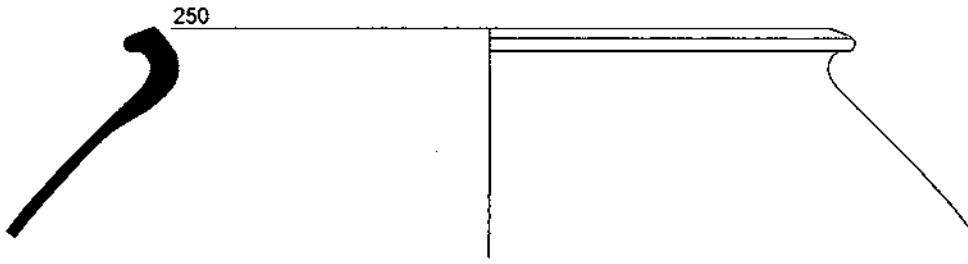


TFC-02-1095

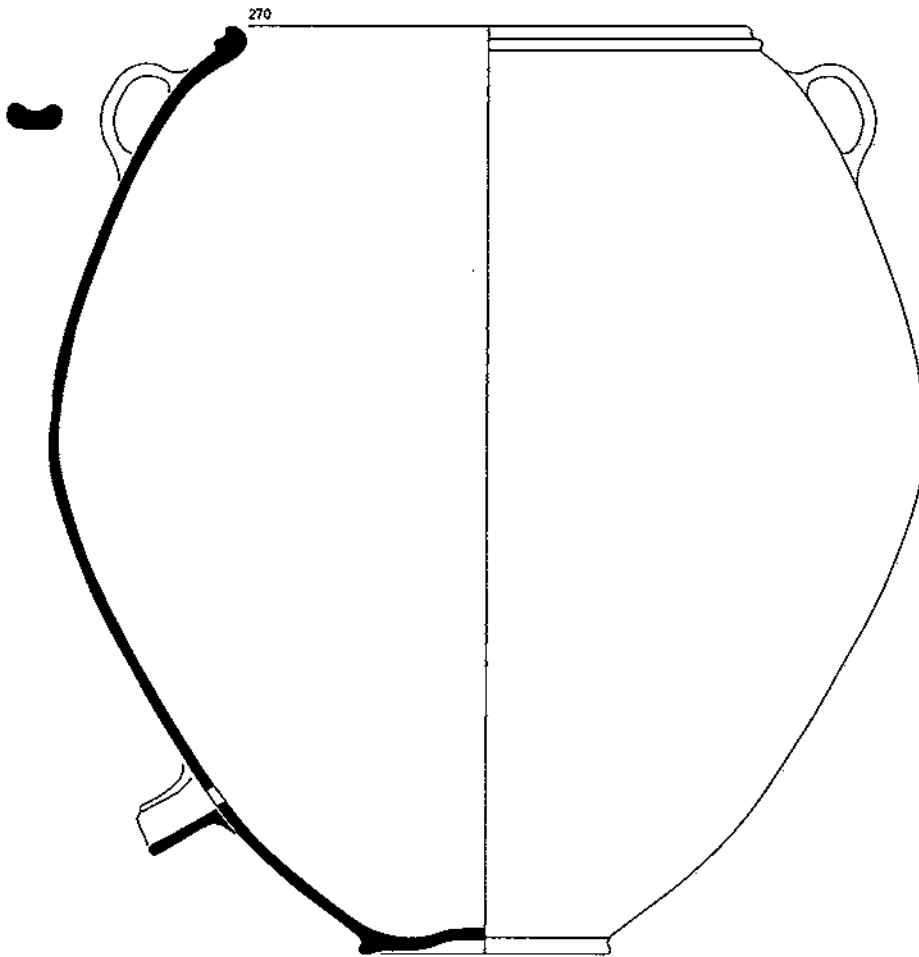
Ceràmica ibèrica reduïda. Gerra



SITJA 61

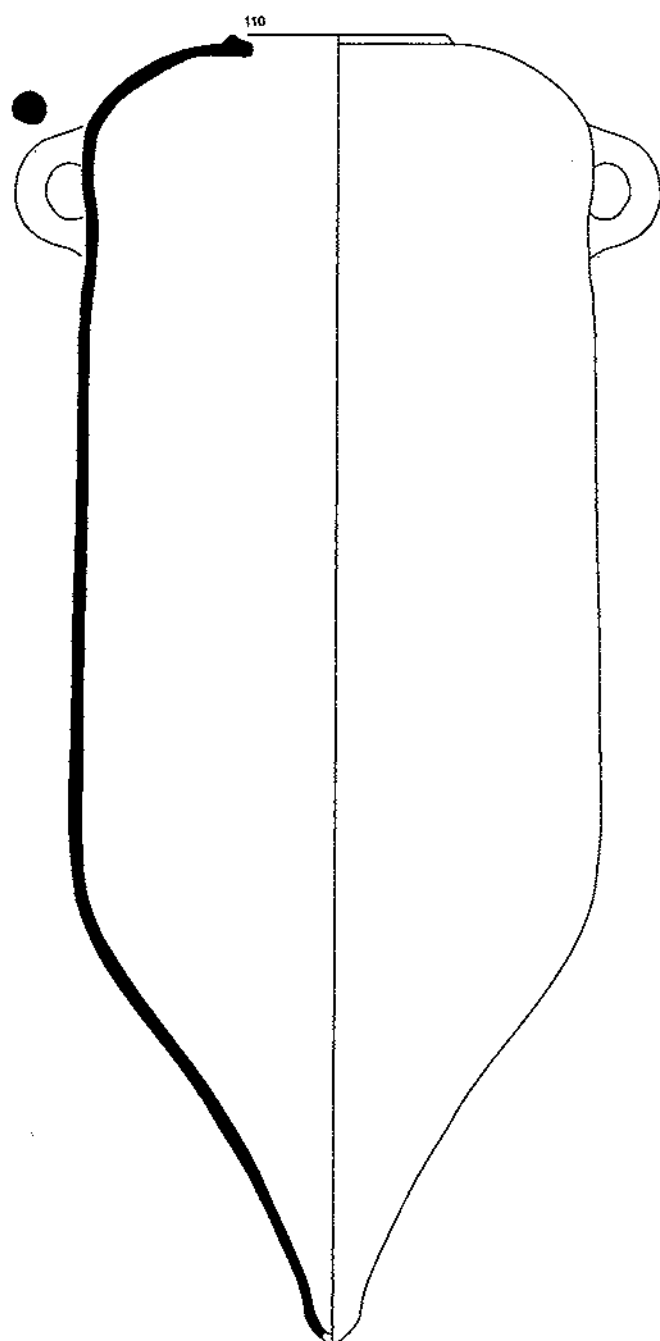


TFC-02-1091
Ceràmica ibèrica oxidada. Tenalla



TFC-02-1091
Ceràmica ibèrica oxidada. Tenalla

SITJA 61

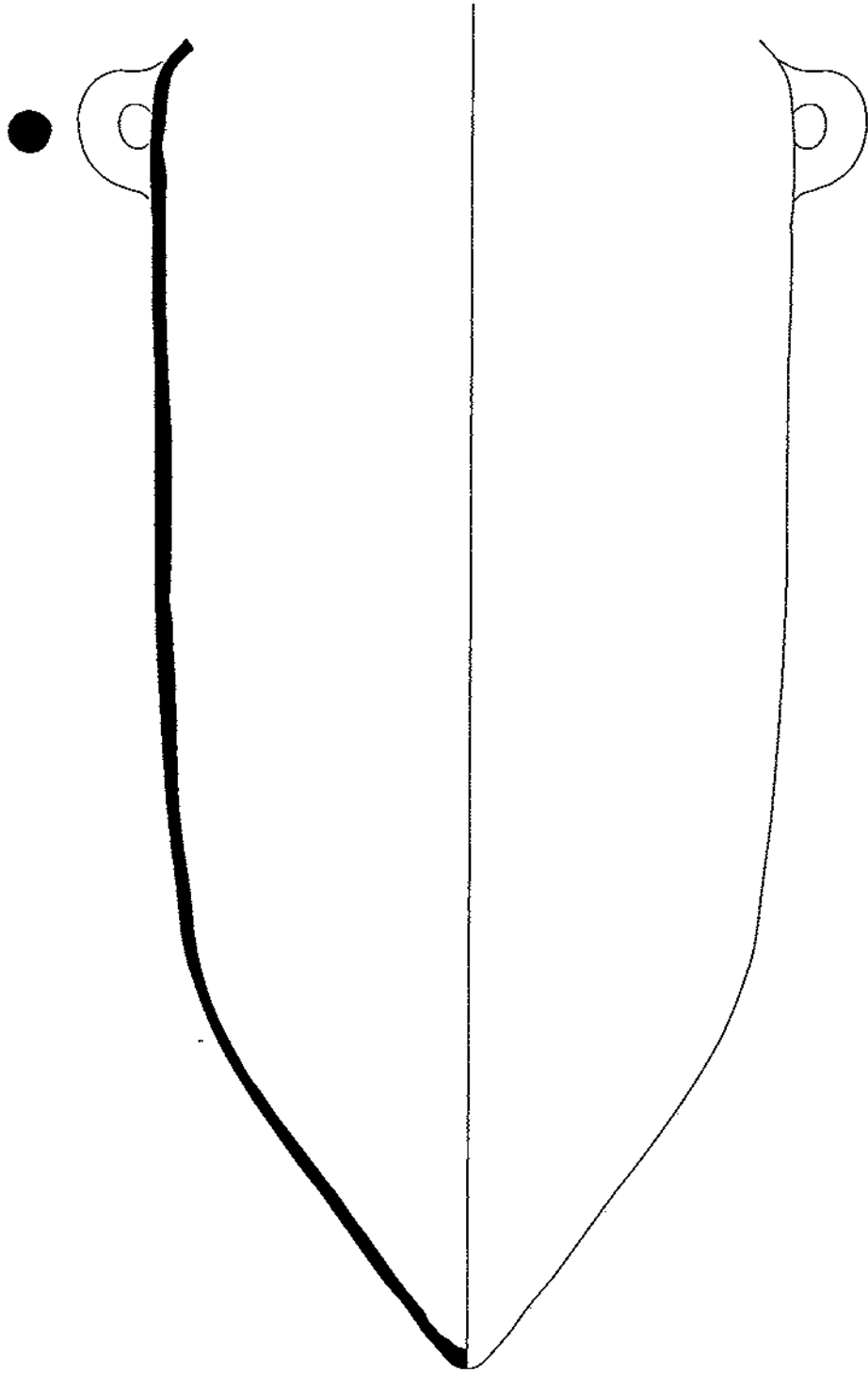


TFC-02-1091

Àmfora ibèrica



SITJA 61



TFC-02-1091-6

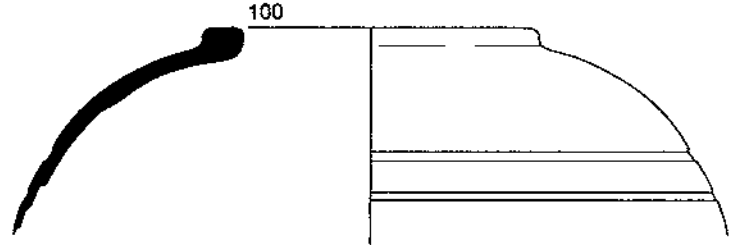
Àmfora ibèrica



SITJA 62



TFC-02-1093-2
Àmfora ibèrica



TFC-02-1093-1
Àmfora ibèrica



TFC-02-1093-5

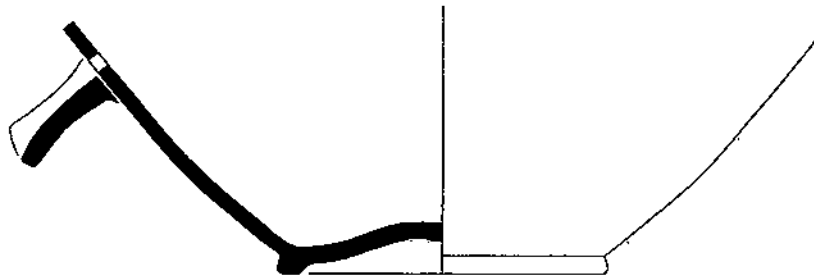


TFC-02-1093-13



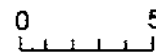
TFC-02-1093-12

ernís negre ebusità. Lamb. 23 Ceràmica ibèrica reduïda. Tenalla carenada Ceràmica grollera a torn. Olla

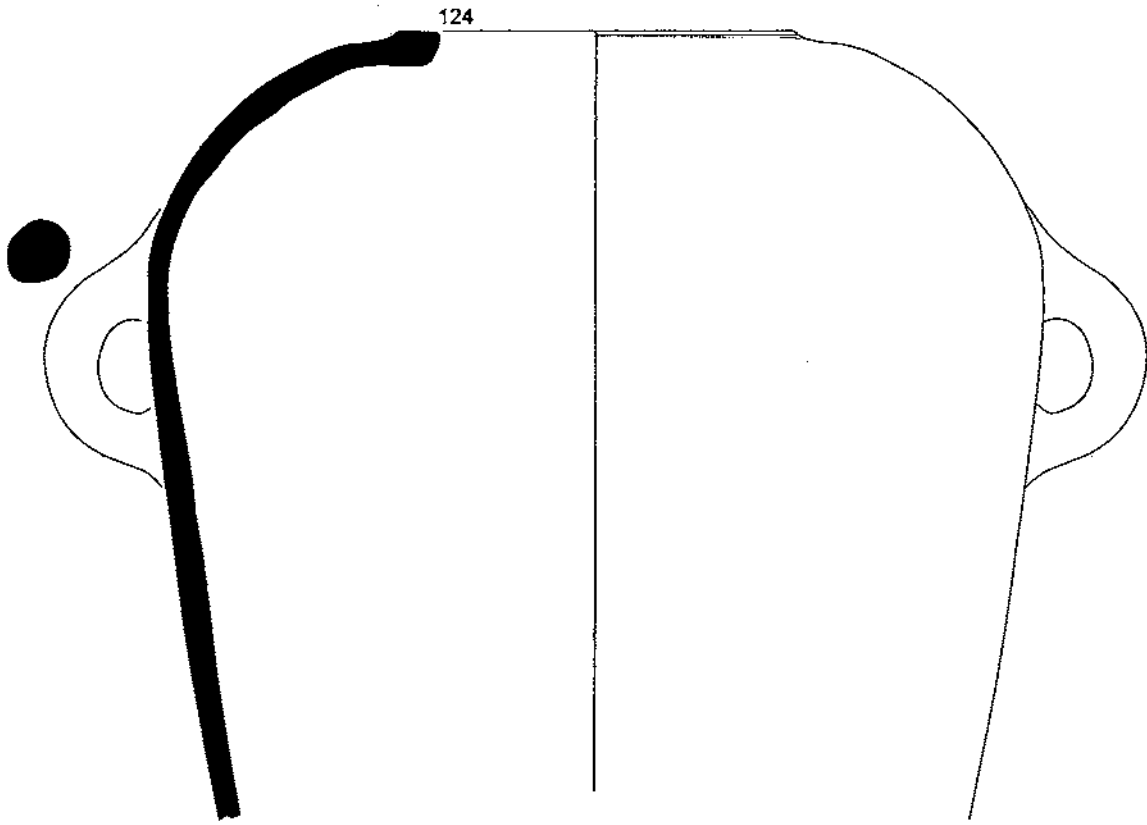


TFC-02-1093-3

Ceràmica ibèrica oxidada. Tenalla broc inferior



SITJA 62



TFC02-1093-4

Àmfora ibèrica

